

Ekonomická
fakulta
Faculty
of Economics

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Fakulta ekonomická
Katedra ekonomiky

Bakalářská práce

Podnikový majetek a investiční činnost podniku

Vypracovala: Veronika Kubová
Vedoucí práce: Ing. Václav Krutina, CSc.

České Budějovice 2015

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Veronika KUBOVÁ
Osobní číslo: E12136
Studijní program: B6208 Ekonomika a management
Studijní obor: Účetnictví a finanční řízení podniku
Název tématu: Podnikový majetek a investiční činnost podniku
Zadávající katedra: Katedra ekonomiky

Zásady pro vypracování:

Cílem bakalářské práce je posouzení majetkové struktury podniku se zaměřením na vybavenost, úroveň, strukturu a využití dlouhodobého majetku jako podkladu pro zhodnocení investiční činnosti v konkrétních podmínkách vybraného podniku.

Metodický postup:

1. Význam a úloha investiční činnosti v podniku, hodnocení efektivnosti investic a investiční rozhodování.
2. Analýza majetkové struktury, zhodnocení vybavenosti, úrovně a využití dlouhodobého majetku (především dlouhodobého hmotného majetku) ve vybraném podniku a jejich vývoje v posledních třech až pěti letech.
3. Posouzení investiční činnosti ve sledovaném období a jejího vlivu na efektivnost hospodaření podniku. Vyhodnocení vybrané investiční akce.
4. Zhodnocení investičních záměrů daného podniku.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: 40 - 50 stran

Forma zpracování bakalářské práce: tištěná

Seznam odborné literatury:

Synek, M., et al. (2011). Manažerská ekonomika. Praha: Grada.

Valach, J., et al. (2010). Investiční rozhodování a dlouhodobé financování.

Praha: Ekopress.

Fotr, J., & Souček, I. (2005). Podnikatelský záměr a investiční rozhodování.

Praha: Grada.

Kislíngerová, E., et al. (2010). Manažerské finance. Praha: C. H. Beck.

Synek, M., Koptkáně, H., & Kubálková, M. (2009). Manažerské výpočty a

ekonomická analýza. Praha: C. H. Beck.

Hirschey, M. (2003). Managerial Economics. Mason: Thomson/South-Western.

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Václav Krutina, CSc.
Katedra ekonomiky

Datum zadání bakalářské práce: 12. března 2014

Termín odevzdání bakalářské práce: 30. dubna 2015

doc. Ing. Ladislav Růžek, Ph.D.
děkan

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentů 13
370 05 České Budějovice

doc. Ing. Ivana Fialová Lehmanová, CSc.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 12. března 2014

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou/diplomovou práci jsem vypracoval/a samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47 zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské/diplomové práce, a to - v nezkrácené podobě/v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Ekonomickou fakultou - elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

17.4. 2015

.....
Veronika Kubová

Poděkování

Děkuji Ing. Václavu Krutinovi, CSc. za odbornou spolupráci, ochotu, trpělivost a rady, které mi poskytl při zpracování mé bakalářské práce.

1. Úvod	2
2. Literární rešerše	3
2.1 Majetková struktura podniku	3
2.1.1 Klasifikace podnikového majetku	4
2.1.2 Oceňování dlouhodobého majetku	11
2.1.3 Vybavenost, úroveň, struktura a využití dlouhodobého majetku	12
2.2 Investiční činnost	13
2.2.1 Podnikové pojetí investic	13
2.2.2 Financování investic	14
2.2.3 Hodnocení efektivnosti investic	15
2.2.4 Metody hodnocení efektivnosti investic	19
2.2.5 Investiční riziko	20
3. Metodika práce	21
4. Charakteristika podniku	25
5. Analýza podnikového majetku	28
5.1 Vývoj a struktura podnikového majetku	28
5.2 Analýza vybavenosti a úrovně dlouhodobého hmotného majetku	34
5.3 Analýza využití podnikového majetku	37
6. Investiční činnost podniku	41
7. Závěrečné zhodnocení	44
8. Závěr	47
9. Summary	48
Seznam použité literatury	49
Seznam tabulek	

1. ÚVOD

Cílem této bakalářské práce je posouzení majetkové struktury se zaměřením na vybavenost, úroveň, strukturu a využití dlouhodobého majetku jako podkladu pro zhodnocení investiční činnosti v konkrétních podmínkách vybraného podniku.

Za základní cíl každého podniku se považuje maximalizace jeho tržní hodnoty. Aby bylo dosaženo daných cílů, vychází podnik v první řadě z analýzy majetkové a kapitálové struktury. Majetek a kapitál tvoří rozvahu podniku, jejíž obě strany se musí rovnat. Do majetkové struktury se řadí prostředky jako např. stroje, budovy a materiál, které podnik potřebuje pro zajištění své činnosti. Struktura majetku je dána především odvětvím a typem podniku. Kapitálová struktura se skládá z vlastních a cizích zdrojů a určuje, z jakých zdrojů byl majetek pořízen.

Pomocí analýzy majetkové struktury by měl podnik zvážit, zda si nechá daný majetek v podniku nebo ho nahradí novým, dokonalejším majetkem a to především z důvodu jeho konkurenceschopnosti. Z toho plyne, že podnik, který chce obstát na trhu, musí investovat. Rozhodování v otázkách investiční činnosti spadá do činnosti manažerů. Špatné rozhodnutí může podnik přivést i k bankrotu.

Teoretická část práce obsahuje vymezení podnikového majetku a investiční činnosti. Obsahem metodiky práce jsou ukazatele a metody potřebné pro analýzu podnikového majetku, které jsou použity v praktické části. Po stručné charakteristice podniku, který si nepřál být jmenován, následuje vlastní analytická část, kde je posouzen podnikový majetek, zejména dlouhodobý hmotný majetek. Vlastní práce dále obsahuje zhodnocení investiční činnosti podniku, jsou zde stručně zhodnoceny investiční akce v letech 2010 – 2014.

2. LITERÁRNÍ REŠERŠE

2.1 MAJETKOVÁ STRUKTURA PODNIKU

Majetek podniku je souhrn prostředků, které podnik používá ke své hospodářské činnosti. Každý, kdo chce podnikat, tento majetek (prostředky) potřebuje. Synek (2003) uvádí, že aby podnik mohl získat aktiva, potřebuje finanční zdroje, tj. kapitál. Majetek vyjadřuje, „co podnik vlastní“ a kapitál „komu to patří“ (Kovanicová, 2009).

Pro každý podnik je důležitá majetková i kapitálová struktura. Majetková struktura představuje podíl jednotlivých položek aktiv na celkovém majetku. Je dána především odvětvím a typem podniku. Tato struktura ovlivňuje likviditu podniku, tj. schopnost přeměnit aktiva na peněžní prostředky (Synek & Kislíngerová, 2010).

Základní přehled o majetku podniku a jeho zdrojích poskytuje rozvaha. Podle Synka (2003) je rozvaha (bilance) podniku písemný přehled ve formě účtu, kde na levé straně je evidováno konkrétní složení majetku, tj. aktiva, a na pravé straně kapitálové zdroje, tj. pasiva. Aktiva a pasiva se musejí rovnat. Mezi majetek patří dlouhodobá (stálá) aktiva, která se opotřebovávají. Řadí se sem dlouhodobý hmotný, nehmotný a finanční majetek. Oběžná (krátkodobá) aktiva se spotřebovávají. Patří mezi ně nakupované zásoby, zásoby vlastní výroby, pohledávky a krátkodobý finanční majetek. „*Aktiva jsou vloženy prostředky kontrolované (ovládané) podnikem, které jsou výsledkem minulých událostí a u nichž se očekává, že přinesou podniku budoucí ekonomický prospěch, budoucí užitek*“ (Kovanicová, 2009).

Významnou složkou výrobního podniku je dlouhodobý majetek, zejména dlouhodobý hmotný majetek. Dlouhodobý majetek je jedna z nejdůležitějších složek aktiv každé účetní jednotky. Nakládání s tímto majetkem je dle účetnictví, ale i daňové problematiky, spojeno s mnoha činnostmi, do kterých patří jeho vymezení a ocenění, zobrazení nákladů souvisejících s jeho pořízením do výsledku hospodaření a následně do základu daně z příjmů (Kovanicová, 2009).

Podstatným rysem dlouhodobých aktiv, tj. dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku je jeho účel: má zejména umožňovat, usnadňovat nebo rozšiřovat existující podnikatelskou činnost. Není určen k prodeji (získání potřebných peněžních prostředků), ale k dlouhodobému užívání pro činnost podniku. Oproti tomu dlouhodobý finanční majetek nepožizuje podnik s cílem využívat ho při své činnosti, ale drží ho

z důvodu dosažení prospěchu ve formě určitých výnosů (např. dividendy a podíly na zisku) nebo v podobě jiného kapitálového zhodnocení (Kovanicová, 2009).

2.1.1 KLASIFIKACE PODNIKOVÉHO MAJETKU

Majetek podniku se člení na dlouhodobý a oběžný. Dlouhodobý majetek se dále dělí na hmotný, nehmotný a finanční; oběžný má věcnou a peněžní formu.

Dlouhodobý majetek je takový majetek, který podnik může využívat po delší období (déle než 1 rok) a tvoří podstatu jeho majetkové struktury. Oběžný majetek je stále v pohybu, jedna forma oběžného majetku se přeměňuje na jinou. Na rozdíl od dlouhodobého majetku se obrací rychle. Čím rychlejší obrat, tím se dosahuje vyššího zisku (Synek, 2003; Kovanicová, 2009).

Nejvýznamnější složkou většiny běžných podniků (výrobních, obchodních) je dlouhodobý hmotný majetek. Dlouhodobý hmotný majetek je takový majetek, který v podniku slouží dlouhou dobu a postupně se opotřebovává (znehodnocuje) nebo se používá dlouhou dobu, aniž by se znehodnotil. V praxi ho dělíme na movitý majetek (movité věci), který lze přemísťovat a nemovitý majetek (nemovité věci), který přemísťovat nelze. Úměrně danému opotřebovávání přenáší svou hodnotu ve formě odpisů do nákladů. Rozhodování o pořízení dlouhodobého hmotného majetku je velice důležitým strategickým rozhodnutím podniku. Tato skupina majetku se vyznačuje třemi charakteristickými rysy:

- fyzická podstata,
- dlouhodobost používání přesahující dobu jednoho roku,
- dosažení určité výše ocenění, kterou stanoví sama účetní jednotka s přihlédnutím k principu významnosti a věrného a poctivého obrazu.

Některé hmotné aktivum je zahrnuto do dlouhodobého hmotného majetku, ačkoliv nesplňuje všechny výše uvedené rysy. Určitý majetek se do této skupiny začleňuje vždy bez ohledu na výši ocenění či dobu použitelnosti (Synek, 2003; Kovanicová, 2009).

Částka 40 000 Kč stanovená Zákonem o daních z příjmů (dále jen ZDP) není pro účely vymezení účetní kategorie dlouhodobého hmotného majetku závaznou.

Mezi dlouhodobý hmotný majetek patří následující složky majetku:

Pozemky bez ohledu na výši jejich ocenění; pozemky však dlouhodobým hmotným majetkem nejsou, jsou-li pořizovány účetní jednotkou, jejímž předmětem činnosti je

nákup a prodej nemovitých věcí, za účelem jejich prodeje, a jsou tak pořizovány jako zboží (Chalupa a další, 2014).

Stavby bez ohledu na výši ocenění a dobu použitelnosti. Patří sem stavby včetně budov, důlní díla a důlní stavby pod povrchem, vodní díla a další stavební díla podle zvláštních právních předpisů; otvírky nových lomů, pískoven a hlinišť; technické rekultivace, pokud zvláštní právní předpis nestanoví jinak; byty a nebytové prostory vymezené jako jednotky podle zvláštního právního předpisu (Chalupa a další, 2014).

Samostatné hmotné movité věci a soubory hmotných movitých věcí, kterými jsou předměty z drahých kovů bez ohledu na výši jejich ocenění; samostatné hmotné movité věci a soubory hmotných movitých věcí se samostatným technicko-ekonomickým určením s dobou použitelnosti delší než 1 rok a jejichž ocenění přesáhlo výši určenou podnikem (Chalupa a další, 2014).

Pěstitelské celky trvalých porostů obsahují ovocné stromy nebo ovocné keře vysázené na souvislém pozemku o výměře nad 0,25 ha v hustotě nejméně 90 stromů nebo 1 000 keřů na 1 ha a trvalý porost vinic a chmelnic bez nosných konstrukcí (Chalupa a další, 2014).

Dospělá zvířata a jejich skupiny (např. stáda či hejna): za dlouhodobý hmotný majetek jsou považovány, je-li doba jejich použitelnosti delší 1 roku a jejich ocenění přesáhlo výši určenou účetní jednotkou, a to při splnění povinností stanovených zákonem, zejména respektováním principu významnosti a věrného a poctivého zobrazení majetku. O dospělých zvířatech a jejich skupinách s dobou použitelnosti delší 1 roku, jejichž ocenění však hodnotovou hranici stanovenou účetní jednotkou nepřesáhlo je pak účtováno jako o zásobách (Chalupa a další, 2014).

Jiný dlouhodobý hmotný majetek, který bez ohledu na výši ocenění, zahrnuje:

- ložiska nevyhrazeného nerostu nebo jejich části koupené, nebo nabyté vkladem jako součást pozemku po 1. 1. 1997 v rozsahu vymezeném geologickým průzkumem,
- umělecká díla, která nejsou součástí stavby,
- sbírky, movité kulturní památky, předměty kulturní hodnoty a obdobné hmotné movité věci stanovené zvláštními právními předpisy, popř. jejich soubory,
- věcná břemena k pozemku a stavbě, nejsou-li vykazována jako součást ocenění stavby či součást ocenění zásob (Chalupa a další, 2014).

Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek, který obsahuje pořizovaný dlouhodobý hmotný majetek po dobu jeho pořizování do uvedení do stavu způsobilého k užívání.

Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek, kam patří krátkodobé a dlouhodobé zálohy poskytnuté na pořízení dlouhodobého hmotného majetku (Chalupa a další, 2014).

Oceňovací rozdíl k nabytému majetku, jehož hodnota, obdobně jako v případě goodwillu, vyjadřuje kladný nebo záporný rozdíl mezi oceněním obchodního korporace nabyté převodem nebo přechodem za úplatu (koupí), vkladem nebo oceněním majetku a závazků v rámci přeměn obchodní korporace, a souhrnem ocenění jeho jednotlivých složek v účetnictví účetní jednotky prodávající, vkládající, zanikající nebo rozdělované odštěpením, sníženým o převzaté závazky (Chalupa a další, 2014).

Samostatným dlouhodobým hmotným majetkem je i technické zhodnocení majetku, který účetní jednotka, jež není jeho vlastníkem, úplatně či bezúplatně užívá, jakož i technické zhodnocení drobného hmotného majetku (o němž bylo při jeho pořízení účtováno jako o zásobách). Technickým zhodnocením jsou tak zásahy do majetku uvedeného do užívání, které mají za následek změnu jeho účelu nebo technických parametrů, nebo rozšíření vybavenosti nebo použitelnosti majetku, včetně nástaveb, přístaveb a stavebních úprav, pokud vynaložené náklady dosáhnou:

- ocenění určeného účetní jednotkou pro samostatné hmotné movité věci a soubory hmotných movitých věcí nebo
- významné hodnoty ve vztahu k pořizovací ceně nebo reprodukční pořizovací ceně jednotlivé stavby, jedná-li se o stavbu ve shora uvedeném smyslu.

Hodnotová hranice technického zhodnocení však již není odvozena od částky stanovené ZDP (40 000 Kč). Její stanovení je plně v kompetenci účetní jednotky (Chalupa a další, 2014).

Dlouhodobý nehmotný majetek tvoří za úplatu získaná různá oprávnění. Tato skupina majetku má následující znaky:

- má nehmotnou povahu,
- doba používání je delší než jeden rok; je to doba, po kterou je majetek využitelný pro současnou činnost (nebo uchovatelný pro další činnost), nebo po kterou může sloužit jako podklad nebo součást zdokonalovaných nebo jiných postupů a řešení (doby ověřování nehmotných výsledků),
- dosahuje určité výše ocenění, kterou stanoví účetní jednotka sama s ohledem na povinnosti uložené Zákonem o účetnictví (dále jen ZÚ) a především na princip

významnosti a princip věrného a poctivého obrazu (Synek M., 2003; Kovanicová, 2009).

Rozhodne-li podnik, že nebude majetek evidovat jako dlouhodobý majetek, zahrne ho do drobného nehmotného majetku a při pořízení vstoupí do nákladů (Synek, 2003; Kovanicová, 2009).

Dlouhodobý nehmotný majetek zahrnuje:

Zřizovací výdaje, tj. souhrn výdajů vynaložených na založení účetní jednotky do okamžiku jejího vzniku (zápisu do obchodního rejstříku), zejména soudní a správní poplatky, výdaje na pracovní cesty, odměny za zprostředkování a poradenské služby, nájemné a pachtovné. Zřizovacími výdaji nejsou zejména výdaje na pořízení dlouhodobého majetku a zásob, výdaje na reprezentaci nebo výdaje související s přeměnou obchodní korporace (Chalupa a další, 2014).

Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje a software: takové výsledky a software, které jsou buď vytvořeny vlastní činností k obchodování s nimi, nebo nabyty od jiných osob.

Ocenitelná práva, kterými jsou zejména předměty průmyslového nebo obdobného vlastnictví, výsledky duševní tvůrčí činnosti a práva podle zvláštních právních předpisů za podmínky, že byly vytvořeny vlastní činností za účelem obchodování s nimi, nebo byly nabyty od jiných osob (Chalupa a další, 2014).

Goodwill, kterým je kladný nebo záporný rozdíl mezi oceněním obchodní korporace nabyté převodem nebo přechodem za úplatu (koupí) či vkladem nebo oceněním majetku a závazků v rámci přeměn obchodní korporace a souhrnem jeho individuálně přeceněných složek majetku sníženým o převzaté závazky. Goodwill je dlouhodobým nehmotným majetkem vždy bez ohledu na výši jeho ocenění (Chalupa a další, 2014).

Povolenky na emise, kterými jsou povolenky na emise skleníkových plynů představující majetkovou hodnotu odpovídající právu provozovatele zařízení vypustit do ovzduší ekvivalent tuny CO₂, povolenky na emise způsobené letectvím, jednotky snížení emisí a ověřeného snížení emisí z projektových činností a jednotky přiděleného množství. Povolenky jsou dlouhodobým nehmotným majetkem vždy bez ohledu na výši jejich ocenění (Chalupa a další, 2014).

Preferenční limity, zejména individuální referenční množství mléka, individuální produkční kvóty a individuální limit prémiových práv, vždy bez ohledu na výši jejich ocenění. U prvního držitele preferenčních limitů jsou tyto oceněny a zařazeny mezi dlouhodobý nehmotný majetek pouze v případě, pokud náklady na získání informace

o jejich ocenění reprodukční pořizovací cenou nepřevýší její významnost (Chalupa a další, 2014).

Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek zahrnuje pořizovaný dlouhodobý nehmotný majetek po dobu jeho pořizování do uvedení do stavu způsobilého k užívání.

Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný majetek představují krátkodobé a dlouhodobé zálohy poskytnuté na pořízení dlouhodobého nehmotného majetku.

Oproti předpisům účetním, které vymezují pojem „dlouhodobý nehmotný majetek“ pracuje ZDP s pojmem „nehmotný majetek“. Výši ocenění, která je rozhodující pro vymezení dlouhodobého nehmotného majetku, si stanoví účetní jednotka sama. ZDP uvádí jako limitní hodnotu ocenění nehmotného majetku hodnotovou hranici 60 000 Kč, která z účetního hlediska není závaznou. Účetní jednotka musí při stanovení rozhodné výše ocenění respektovat povinnosti stanovené ZÚ, zejména principy významnosti, věrného a poctivého zobrazení majetku (Chalupa a další, 2014).

Za samostatný dlouhodobý nehmotný majetek je považováno i technické zhodnocení dlouhodobého nehmotného majetku, a to od částky ocenění určeného účetní jednotkou pro vstup majetku do kategorie „dlouhodobý nehmotný“, k jehož účtování a odpisování je oprávněn nabyvatel užívajícího práva k dlouhodobému nehmotnému majetku, o kterém jako o majetku neúčtuje. Samostatným dlouhodobým nehmotným majetkem je i technické zhodnocení drobného nehmotného majetku (opět od částky stanovené účetní jednotkou pro vstup majetku do kategorie „dlouhodobý nehmotný“ (Chalupa a další, 2014).

Dlouhodobým nehmotným majetkem naopak nejsou zejména: znalecké posudky, průzkumy trhu, plány rozvoje, návrhy propagačních a reklamních akcí, certifikace systému jakosti a software pro řízení technologie nebo zařízení, která bez tohoto vybavení nemohou fungovat (Chalupa a další, 2014).

Dlouhodobý finanční majetek podnik využívá po dobu delší než 1 rok. Tento majetek představuje aktiva, která podnik nakupuje, vlastní nebo půjčuje s cílem dlouhodobě investovat volné peněžní prostředky či volná nepeněžní aktiva tak, že mu přinese očekávaný výnos charakteru dividend, úroků, zhodnocení v důsledku růstu tržních cen držaných aktiv aj. Tato aktiva nejsou určena k užívání při běžné provozní činnosti podniku. Dlouhodobý finanční majetek zahrnuje:

Podíly v ovládaných a řízených osobách – ovládající osobou je osoba, která fakticky nebo právně vykonává přímo nebo nepřímo rozhodující vliv na řízení nebo provozování

podniku jiné osoby („ovládaná osoba“). Není-li prokázáno, že jiná osoba disponuje stejným nebo vyšším množstvím hlasovacích práv, má se za to, že osoba, která disponuje alespoň 40 % hlasovacích práv na určité osobě, je ovládající osobou.

Podíly v účetních jednotkách pod podstatným vlivem – podstatným vlivem se rozumí takový vliv na řízení nebo provozování podniku podle zvláštního právního předpisu, který není rozhodující; není-li prokázán opak, považuje se za podstatný vliv dispozice nejméně s 20 % hlasovacích práv (Synek, 2003; Kovanicová, 2009).

Ostatní dlouhodobé cenné papíry a podíly - obsahuje zejména podíly, které nepředstavují podíl v ovládaných osobách nebo podíl v účetních jednotkách pod podstatným vlivem, dluhové cenné papíry, u nichž má účetní jednotka záměr a schopnost držet je do splatnosti, a dále ostatní dlouhodobé cenné papíry, u nichž zpravidla v okamžiku pořízení není znám záměr účetní jednotky (Synek, 2003; Kovanicová, 2009).

Půjčky a úvěry – ovládaná nebo ovládající osoba, podstatný vliv: obsahuje zejména poskytnuté dlouhodobé půjčky a úvěry ovládaným osobám a účetním jednotkám pod podstatným vlivem, poskytnuté dlouhodobé půjčky a úvěry mezi ovládanými osobami a účetními jednotkami pod podstatným vlivem a poskytnuté dlouhodobé půjčky a úvěry ovládajícím osobám a účetním jednotkám uplatňujícím podstatný vliv (Synek, 2003; Kovanicová, 2009).

Jiný dlouhodobý finanční majetek: obsahuje zejména poskytnuté dlouhodobé půjčky a úvěry, pokud nejsou vykázány v položce viz. výše a drahé kovy a kameny, případně předměty z drahých kovů a kamenů, pokud nejsou vykazovány v položce dlouhodobý hmotný majetek nebo zásoby (Synek, 2003; Kovanicová, 2009).

Poskytnuté zálohy na dlouhodobý finanční majetek: obsahuje krátkodobé a dlouhodobé zálohy poskytnuté na pořízení dlouhodobého finančního majetku.

Dále existují specifické formy dlouhodobého majetku, jimiž jsou náklady příštích období např. zřizovací náklady u akciových společností, náklady na výzkum a vývoj nových výrobků a technologií aj. (Synek, 2003; Kovanicová, 2009).

Dlouhodobý majetek zahrnuje i tzv. drobný dlouhodobý majetek, jehož cena je pod stanovenými hranicemi, ale má dlouhodobý charakter (Synek & Kislíngrová, 2010).

Do majetkové struktury podniku patří také oběžný majetek. Vyskytuje se v různých formách, je neustále v pohybu, mění svoji podstatu a jedna forma přechází v druhou: peníze → zásoby → nedokončená výroba → výrobky → pohledávky → peníze. Výdaje,

kteřé podnik vynaložil na pořizení oběžného majetku, se vrací ve formě tržeb (Preislerová, 1997).

Mezi oběžný majetek patří:

Nakupované zásoby: skladovaný materiál, tj. hospodářské prostředky, které jsou vstupem do činnosti podniku a souvisejí s výrobou výrobku přímo nebo jsou použity za účelem zajištění provozu, zajištění prodeje apod. (Preislerová, 1997).

Zboží, tj. aktiva, která podnik nakoupí a následně prodá ve stejné formě.

Zásoby vlastní výroby vznikají činností podniku a patří sem nedokončená výroby, polotovary vlastní výroby, hotové výrobky, které ještě nebyly prodány a mladá zvířata a jejich skupiny (Preislerová, 1997).

Pohledávky, kam patří:

- pohledávky z obchodního styku – dosud neuhrazené faktury či jiné platební dokumenty, které byly podnikem vystaveny odběratelům;
- ostatní pohledávky, které zahrnují nevypořádané nároky podniku vůči jiným právnickým a fyzickým osobám (včetně zaměstnanců) (Preislerová, 1997).

Finanční majetek krátkodobé povahy, zejména cenné papíry, pomocí nichž podnik uloží dočasně volné peněžní prostředky. Jsou vysoce likvidní. Podnik je drží do splatnosti nebo s nimi obchoduje na veřejném trhu za účelem dosažení zisku. Patří sem akcie, dluhopisy apod. (Preislerová, 1997).

Peněžní prostředky představují hotovost v pokladně a vklady podniku u různých finančních institucí. Dále sem patří šeky, ceniny apod. (Kovanicová, 2009).

Oběžný majetek lze ocenit následovně:

- pořizovací cenou v případě pořizení nákupem vč. dalších souvisejících nákladů,
- vlastními náklady v případě vlastní výroby, v nichž jsou zahrnuty všechny skutečně vynaložené náklady na výrobu,
- reprodukční pořizovací cenou, která se použije v případě bezúplatného nabytí zásob.

Mezi oceňovací metody řadíme ocenění váženým aritmetickým průměrem, metodou FIFO nebo metodou LIFO (metodu LIFO je v ČR zakázáno používat) u zásob stejného druhu v případě příjmu do skladu a výdeje ze skladu (Preislerová, 1997).

Dlouhodobý majetek je pořizován zejména:

- koupí,
- vytvořením vlastní činností,
- nabytím práv k výsledkům duševní tvořivé činnosti,

- bezúplatnou formou (zdeděním, darováním),
- vkladem přijatým od jiné osoby,
- převodem podle zvláštních právních předpisů,
- přeřazením z osobního užívání do podnikání (pouze v případě fyzických osob).

Správné určení formy pořízení dlouhodobého majetku je důležité mj. i pro jeho správné ocenění a techniku účtování (Synek & Kislingerová, Podniková ekonomika, 2010).

2.1.2 OCEŇOVÁNÍ DLOUHODOBÉHO MAJETKU

Ocenění dlouhodobého majetku lze provést těmito způsoby:

- pořizovací cenou – skládá se z ceny pořízení a vedlejších nákladů spojených s jeho pořízením,
- vlastními náklady – těmi je oceněn majetek vyrobený vlastní činností,
- reprodukční pořizovací cenou – je to cena, za kterou by se majetek pořídil v době oceňování (Synek & Kislingerová, Podniková ekonomika, 2010).

Dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek oceňujeme v okamžiku pořízení pořizovací cenou (u majetku pořízeného nákupem) nebo vlastními náklady u majetku vyrobeného vlastní činností) nebo reprodukční pořizovací cenou (v ostatních případech). Tato hodnota se snižuje opotřebováním majetku o cenu nazývanou odpisy. Jejich rozdíl nazýváme zůstatková cena. V rozvaze se tento majetek uvádí dvěma způsoby: buď použitím 3 položek, a to 1. pořizovací cena = brutto, 2. oprávky = korekce, 3. zůstatková cena = netto nebo použitím pouze poslední položky, tj. zůstatková cena = netto (Synek & Kislingerová, Podniková ekonomika, 2010).

Odpisování majetku je závislé na čase nebo na výkonech. Většina podniků používá časové odpisování. Odpisy rozloží hodnotu majetku podle doby jeho životnosti, a to buď lineárně (v každém roce stejná výše odpisu) nebo zrychleně = degresivně (odpisy postupem času klesají). V teorii najdeme i jiné způsoby odpisování.

Pro daňové účely podnik použije daňové odpisy. Dlouhodobý majetek je zaříděn do pěti odpisových skupin s danou dobou odpisování, roční odpisovou sazbou (u lineárních odpisů) a koeficienty (u zrychlených odpisů). Mezi dlouhodobým majetkem najdeme i výjimky, kde se majetek neodepisuje, např. pozemky, umělecká díla, kulturní památky aj. Pro vnitřní potřebu použije podnik účetní odpisy.

Dlouhodobý finanční majetek se v současnosti oceňuje rovněž pořizovací cenou (Synek & Kislingerová, Podniková ekonomika, 2010).

2.1.3 VYBAVENOST, ÚROVEŇ, STRUKTURA A VYUŽITÍ DLOUHODOBÉHO MAJETKU

Vybavenost lze hodnotit na základě vztahu dlouhodobého majetku k počtu pracovníků v podniku. Ukazatel technické vybavení práce vyjadřuje, jak je vybaven jeden pracovník dlouhodobým majetkem, zejména dlouhodobým hmotným majetkem, který je u většiny podniků nejdůležitější složkou dlouhodobého majetku (Sedláček, 2011).

Úroveň dlouhodobého majetku slouží jako podklad pro plánování investic. Pro vyjádření úrovně majetku se využívají ukazatele věkové struktury. Tyto ukazatele jsou důležité především pro hodnocení strojů a výrobního zařízení (Růčková, 2011).

Struktura majetku udává představu o tom, do čeho podnik vložil kapitál. Je to podíl jednotlivých složek majetku na celkovém objemu majetku. Dlouhodobý majetek je výnosnější než oběžný majetek. Předmět podnikání určuje správný poměr dlouhodobého a oběžného majetku. Tento poměr vyjadřuje tzv. intenzitu aktiv. Při rozhodování o zvýšení majetkové struktury musí podnik zohlednit finanční rizika.

Využití dlouhodobého hmotného majetku se hodnotí na základě produktivity dlouhodobého hmotného majetku. Tento ukazatel vyjadřuje objem výnosů vyprodukovaných jednou korunou vloženou do dlouhodobého hmotného majetku v pořizovacích cenách. Lze sem také zařadit ukazatel stupně odepsanosti, který udává, na kolik procent je v průměru odepsán dlouhodobý hmotný majetek (Sedláček, 2011). Podle Sůvové (1999) je analogickým vztahem stupeň opotřebení dlouhodobého majetku, který měří poměr kumulovaných odpisů dlouhodobého majetku (oprávek) a jeho průměrného stavu, a to v pořizovacích cenách.

Ukazatelé aktivity udávají, jestli podnik efektivně hospodaří se svým majetkem. Disponuje-li podnik přebytečnými aktivy, vznikají mu přebytečné náklady. Naopak, vlastní-li podnik nedostatek aktiv, přichází o výnosy z ušlých potencionálních výhodných příležitostí. Patří sem ukazatele vázanosti a obratu. Vázanost celkových aktiv vyjadřuje intenzitu, s níž podnik využívá aktiva s cílem dosažení tržeb. Ukazatel měří celkovou produkční efektivnost podniku. Při hodnocení je nutno zohlednit způsob oceňování aktiv a metody odepisování. Ukazatel obratu stálých aktiv je významný při rozhodování podniku, zda pořídit další produkční dlouhodobý majetek. Jeho hodnota by měla být vyšší než průměr v oboru (Sedláček, 2011).

2.2 INVESTIČNÍ ČINNOST

Analýza podnikového majetku je podkladem pro investiční činnost podniku. Investiční rozhodování představuje činnost podniku, která je spojena s pořízováním dlouhodobého majetku a jeho financováním. Je to činnost, při jejíž realizaci se subjekt vzdává své současné spotřeby za účelem zvýšení produkce statků v budoucnosti (Valach, 2010).

2.2.1 PODNIKOVÉ POJETÍ INVESTIC

Investice jsou statky, které realizujeme za účelem výroby dalších statků a které přímo nepředstavují spotřebu, jde o odloženou spotřebu (užitek) do budoucna. Tato odložená spotřeba přináší podniku budoucí užítky, bohatství a dochází k rozšíření majetkové struktury. Jednorázově vynaloženými zdroji nazýváme podnikové investice z hlediska finančního. Do budoucna budou přinášet peněžní příjmy během delšího časového období (nejméně jeden rok). Podnik řeší otázku „kolik, do čeho, kdy, kde a jak investovat kapitál“. Pořízená investice je peněžním výdajem, do nákladů přechází ve formě odpisů až při jejím využívání. Při využívání z ní plynou výnosy (peněžní příjmy), které by do doby její životnosti měly přinést požadovaný výnos a plně ji uhradit.

Nesprávná investice může pro podnik znamenat finanční problémy a dokonce i bankrot, tím spíše, je-li pořízena prostřednictvím cizího kapitálu. Investice jsou nedílnou součástí téměř všech podniků z důvodu rozvoje a konkurenceschopnosti. Investiční plán podniku vyplývá ze strategického podnikatelského plánu nebo je jeho součástí. Některé podniky tvoří samostatné investiční plány, které berou v úvahu strategické cíle zabezpečené investičními projekty. Podnik musí zohlednit dostupné finanční zdroje a provést finančně ekonomické vyhodnocení (Synek, 2003).

Valach a kolektiv (2010) uvádí, že investiční činnost a její financování je charakterizována několika důležitými specifiky:

- rozhodování probíhá v dlouhém časovém období, kam patří v případě hmotných investic jejich příprava, doba výstavby a doba životnosti,
- dlouhé časové období přináší riziko odchylek od původních záměrů,
- ve většině případů jde o kapitálově náročné operace, které znamenají velké jednorázové vklady,
- investiční činnost je náročná nejen na čas, ale i na věcnou koordinaci všech účastníků investičního procesu,

- s investováním je spojena aplikace nových technologií, nových výrobků, ale i uskutečnění technických a technologických inovací,
- některé investice mají dopad na infrastrukturu a ekologii a to znamená, že je potřeba dalších investic v těchto oblastech.

Z pohledu financování, účetnictví a daňových předpisů rozdělujeme investice do tří základních skupin:

- finanční investice, kam patří nákup dlouhodobých cenných papírů, vklady do investičních a jiných společností, dlouhodobé půjčky, nákup nemovitostí aj. za účelem obchodování s nimi a získání úroků, dividend nebo zisku,
- hmotné (věcné, fyzické) investice, které zahrnují výstavbu nových budov, staveb, dopravních cest, nákup pozemků, strojů, výrobního zařízení, dopravních prostředků potřebných k další výrobě,
- nehmotné (nemateriální) investice, kam spadá nákup know-how (výrobně-technických poznatků), licencí, softwaru, autorských práv, jako jsou výdaje na výzkumné a podobné činnosti, na vzdělání, sociální rozvoj, výdaje na zřízení podniku aj. (Synek, 2003).

Mezi hlavní kapitálové výdaje, tj. výdaje na investice patří výdaje na pořízení hmotného majetku, jeho výstavbu, modernizaci, rekonstrukci nebo obnovu. V praxi to znamená výstavbu nových provozů, zavedení nových technologií, výměnu zastaralého a opotřebovaného zařízení, ekologické investice aj. Menší část tvoří výdaje na pořízení dlouhodobého nehmotného majetku a finanční investice (Synek, 2003).

2.2.2 FINANCOVÁNÍ INVESTIC

Podnik by měl respektovat zásadu, že dlouhodobý majetek by měl být kryt dlouhodobými zdroji. Při financování obnovy či přírůstku dlouhodobého majetku by se podnik mohl dostat do finančních potíží z důvodu splatnosti krátkodobých zdrojů. Přeměna dlouhodobého majetku na peněžní prostředky nekoresponduje se splacením krátkodobých zdrojů, je delší (Marek, 2009).

Zdrojem financování investic v podniku mohou být vklady vlastníků nebo společníků, nerozdělený zisk, odpisy, nově vydané akcie a výnosy z prodeje a z likvidace hmotného majetku a zásob, tj. vlastní zdroje (vlastní kapitál). Financování investic z nerozděleného zisku se nazývá samofinancování. Většina podniků využívá i cizí zdroje. Cizí zdroje (cizí kapitál) zahrnují investiční úvěr, obligace, nepřímo

i krátkodobý úvěr (uvolní vlastní zdroje vázané v oběžném majetku), dlouhodobé rezervy, splátkový prodej, leasing (nájem výrobního zařízení, dopravních prostředků), rizikový kapitál a dotace ze státního nebo místního rozpočtu. Podnik získává cizí kapitál pro financování investic především prostřednictvím bank a musí bance při sjednávání úvěru předložit podrobný podnikatelský záměr včetně rozpočtu (Synek, 2003).

Při využívání cizího kapitálu se zvyšuje zadluženost podniku, která snižuje jeho finanční stabilitu a jistotu. Každý další cizí kapitál je dražší a je obtížné ho získat, protože se banky a jiní věřitelé obávají o svůj kapitál (Synek, 2003).

Fotr (2001) klasifikuje finanční zdroje podle tří hledisek:

- místo, odkud se tyto zdroje získávají, kterým může být podnik - interní zdroje nebo z prostředí mimo podnik - externí zdroje,
- vlastnictví, kdy se zdroje člení na vlastní kapitál (vlastní zdroje) a cizí kapitál (cizí zdroje),
- doba, čili na jak dlouho podnik kapitál získává, resp. do které je musí uhradit.

2.2.3 HODNOCENÍ EFEKTIVNOSTI INVESTIC

Investice se posuzuje na základě její výnosnosti (rentability), tj. vztahu mezi výnosy, které investice v době své životnosti přinese, a náklady, kterými jsou pořízení a provoz; rizikovosti, tj. stupně nebezpečí, že nebudou dosaženy očekávané výnosy; doby splacení, tj. doby (rychlosti) přeměny investice zpět do peněžní formy. Fotr (2001) uvádí, že pro hodnocení ekonomické efektivity se nejčastěji používají kritéria: rentabilita kapitálu, doba úhrady či doba návratnosti a kritéria založená na diskontování, zahrnující čistou současnou hodnotu, index rentability a vnitřní výnosové procento.

Ideální investice má vysokou výnosnost, je bezriziková a uhradí se co nejdříve. Tato kritéria jsou však protikladná: investice, která má vysokou výnosnost je většinou i vysoce riziková. Málo riziková investice má nízkou výnosnost. Podstatou hodnocení investic je porovnat vynaložený kapitál (náklady na investici) s příjmy, které investice přinese, tj. jedná se o rozpočtování jednorázových nákladů a ročních výnosů za období existence investice. Výnosem z investice je přírůstek zisku (zisku po zdanění) a přírůstek odpisů, které se vracejí podniku v ceně prodaných výrobků. Dohromady tyto dvě položky tvoří cash flow (peněžní tok), který je základem při rozhodování o investičních projektech. Konečným výsledkem rozpočtování je rozhodnutí, zda

investici zrealizovat nebo kterou variantu využít v případě hodnocení více investičních možností (Synek, 2003).

Postup hodnocení efektivnosti investic se skládá z několika fází:

- stanovení kapitálových výdajů na investici,
- odhadnutí budoucích čistých peněžních příjmů, které investice přinese (cash flow), a rizika, se kterým jsou peněžní příjmy spojeny,
- určení „nákladů na kapitál“ podniku (podnikové diskontní míry, které budou příjmy diskontovány),
- výpočet současné hodnoty očekávaných příjmů (očekávaných cash flow) a její porovnání s kapitálovými výdaji na investici (Synek, 2003).

Do kapitálových výdajů patří pouze relevantní výdaje (cash flow), tj. ty výdaje, které jsou bezprostředně spojené s investičním projektem, tj. přírůstkové. Utopené náklady nesmíme do nákladů zahrnout, ale oportunitní náklady ano. Levy a Sarnat (1999) definují utopené náklady jako náklady, které již byly vynaloženy, nepředstavují přírůstkové peněžní toky a neměly by ovlivňovat budoucí investiční rozhodnutí. Valach a kolektiv (2010) uvádí, že oportunitní náklady (alternativní náklady nebo náklady obětované příležitosti) jsou peněžní toky, které by majetek a zdroje mohly přinést, kdyby nebyly použity v potencionálním projektu a byly využity jinak. Podnik může poměrně přesně stanovit investiční náklady, skládají se z pořizovací ceny, dopravného, nákladů na instalaci včetně výdajů na projektovou a přípravnou dokumentaci. Dlouhodobý hmotný majetek pořízený ve vlastní režii se ocení vlastními náklady. Stanovení (odhad) ostatních výdajů, hlavně výdajů stavebních, výdajů na výzkum a vývoj, na přeškolení pracovníků, na ochranu životního a pracovního prostředí již tak přesné není. Praxe je důkazem toho, že skutečné výdaje se ve většině případů liší od předpokládaných výdajů. Protože nová investice obvykle přinese přírůstek zásob surovin, materiálů, nedokončené výroby a dalších částí oběžného majetku, musí podnik tuto částku, která zvyšuje jeho majetek, přičíst ke kapitálovým výdajům nové investice. Naproti tomu v souvislosti s novou investicí většinou vzrostou i krátkodobé závazky, které snižují potřebu peněz, snížíme o tuto částku potřebu dodatečných peněz, to znamená, že investiční výdaje zvýšíme o rozdíl přírůstku oběžného majetku a přírůstku krátkodobých pasiv. Rozdíl, který tak vznikne, je nazýván „přírůstek čistého pracovního kapitálu“ (Synek, 2003).

Kapitálové výdaje zahrnují: pořizovací cenu investice, zvýšení čistého pracovního kapitálu, výdaje spojené s prodejem a likvidací nahrazovaného dlouhodobého majetku, daňové vlivy aj. (Synek, 2003).

Měli bychom přihlédnout k faktoru času, který podle Synka, Kislingerové a kol. (2010) znehodnocuje peněžní částku získanou později oproti dnešní peněžní částce a kapitálového nákladu aktualizovat, čili přepočítat je na stejnou časovou základnu. Rovněž bychom měli přihlédnout k inflaci. Přepočtení provedeme pomocí diskontní míry, která bude vysvětlena později.

Budoucí peněžní příjmy plynou z realizovaného investičního projektu. V praxi jsou tyto příjmy obvykle přeceňovány. Odhad je obtížný z důvodu vlivů, jejichž sílu nedovedeme snadno odhadnout. Mezi tyto vlivy patří faktor času, vliv inflace, vliv měnících se podmínek na trhu atd., což vše vede ke zvýšenému riziku, že očekávané příjmy nebudou dosaženy. Těmto odhadům musí být věnována velká pozornost.

Celkové peněžní příjmy z investice se skládají z tzv. cash flow, tj. skutečný peněžní tok (čistý příjem), který plyne z investice. Při jeho výpočtu vycházíme z tržeb. Tržby jsou peněžním výnosem získaným za prodanou produkci. Naproti příjmům stojí výdaje. Peněžní výdaje představují mzdy, které podnik platí zaměstnancům, platby za suroviny, materiál, energii, různé služby atd., čili platby za všechny nákladové položky kromě odpisů. Odpisy patří do nákladů, ale nejsou peněžním výdajem (tím byly v době pořízení investice). Vracejí se do podniku jako součást tržeb a zůstávají na účtech jako peněžní příjem, musíme je tedy k částce, která z tržeb zbyde po zaplacení všech nákladů včetně daní z příjmů, opět přičíst. Zvláštní postavení mají úroky z úvěrů, stejně jako odpisy jsou náklady a proto snižují čistý zisk. Úroky musíme brát v úvahu při diskontování peněžních příjmů na současnou hodnotu. Kdybychom je odečetli, snižovaly by zisk dvakrát - na jedné straně jako součást nákladů, na druhé při diskontování jako součást diskontní míry. Proto úroky z cizího kapitálu nesmíme do nákladů zahrnovat, resp. je nesmíme odečítat od provozního zisku (Synek, 2003).

Výpočet čistého zisku se provádí z odhadu budoucích tržeb, nákladů rozdělených na náklady fixní a variabilní vč. tzv. nákladů oportunitních. Oportunitními náklady rozumíme výnos z nejlepší varianty, který nemohl být získán, protože zdroje byly vynaloženy na danou investici; ušlý zisk tedy připočteme k nákladům analyzované varianty (Synek, 2003).

Kapitál i ostatní výrobní činitele něco stojí. Přináší náklady, se kterými musíme počítat při hodnocení investice. Financuje-li firma celou investici vlastním kapitálem, pak je nákladem požadovaný výnos z tohoto kapitálu (např. dividendy) nebo výnos stanovený specifickými postupy. Jedná se o financování zadrženým ziskem nebo novou emisí akcií. Abychom udrželi dosavadní cenu akcií, musí být dosaženo určité výnosnosti. Tuto výnosnost musí manažeři odhadnout. Mohou buď to vyjít z minulé výše dividend a předpokládaného růstu ceny akcií nebo růstu dividend nebo využít model CAPM – Capital Asset Pricing Model (dále jen CAPM) - vycházíme z bezrizikové úrokové míry, beta-koeficientu, průměrné tržní výnosnosti akcií a pomocí rovnice CAPM vypočteme požadovanou výnosnost akcií (Synek, 2003).

Je-li investice financována jen cizími zdroji, pak je nákladem úrok z úvěru; kdyby v tomto případě podnik nevykazoval zhodnocení investice alespoň v této výši, realizoval by ztrátu. Úroky, které podnik hradí za získání úvěru, musíme upravit na úroky po zdanění (daňový štít). Mnoho firem používá kombinovaný způsob financování – část investičních nákladů financuje vlastními zdroji, část cizími. Na základě jednotlivých kapitálových složek se poté počítají průměrné kapitálové náklady.

Vlastní i cizí kapitál musíme ocenit v tržních cenách. V podmínkách nedokonalého kapitálového trhu, jaký je u nás, často používáme účetních hodnot (Synek, 2003).

Stanovení podnikové diskontní míry je nejtěžším úkolem při hodnocení investic a výkonnosti podniku. Rizikovější projekt musíme diskontovat vyšší úrokovou mírou.

Jednorázové náklady na investici jsou vynaloženy v krátkém časovém období, ale očekávané příjmy z investice plynou řadu let. Působí zde tzv. faktor času, který způsobuje, že „hodnota dnešní peněžní jednotky je cennější než hodnota peněžní jednotky v budoucnu“; to znamená, že časová hodnota peněz se mění. Výnosy, které vznikají v delším časovém úseku, musíme přepočítat na stejnou časovou bázi a tou je obvykle rok pořízení investice. Budoucí hodnotu tedy přepočítáváme na současnou hodnotu. Ta je stanovena jako peněžní suma, která musí být investována, pokud má být v dané době získána zpět vyšší o očekávané výnosy. Jako přepočítacího koeficientu použijeme průměrnou míru kapitálových nákladů (podnikovou diskontní míru) (Synek, 2003).

2.2.4 METODY HODNOCENÍ EFEKTIVNOSTI INVESTIC

Pro hodnocení efektivity si stanovíme kritérium, podle kterého budeme investici posuzovat. Investiční projekty jsou realizovány s určitými cíli, přičemž cílem některých je snížení nákladů, jiných zvýšení výroby nebo zisku. Takovýmto kritériem je míra splnění daných cílů. Můžeme použít nákladové nebo ziskové kritérium. Nevýhodou nákladového kritéria je, že většinou nepostihuje celkovou efektivnost. Ziskové kritérium vyjadřuje efektivnost komplexněji, ale zisk je účetní veličina, která neovlivňuje reálný příliv peněz do podniku. To zachycuje ukazatel cash flow, který je tvořen součtem zisku po zdanění a odpisů a považujeme ho za obecný efekt investic. Aby investice byla efektivní, musí příjmy z investice být vyšší než náklady na ni vynaložené (Synek, 2003).

K hodnocení efektivity investic slouží několik metod. Metody hodnocení investic se obvykle dělí na dvě skupiny:

- metody statické, které nepřihlížejí k působení faktoru času,
- metody dynamické, které přihlížejí k působení faktoru času a jejichž základem je aktualizace (diskontování) všech dat vstupujících do výpočtů.

Statické metody využijeme v případě méně významných projektů, u projektů s krátkou dobou životnosti a v případech, kdy diskontní faktor je nízký. Jinak použijeme dynamické metody. K hodnocení efektivity investic se používají tyto metody: metoda výnosnosti investic, metoda doby splacení, metoda čisté současné hodnoty, metoda vnitřního výnosového procenta aj. (Synek, 2003).

Kislingerová (2007) uvádí, že metody, které nezohledňují faktor likvidity, času a riziko do hodnocení, můžeme považovat pouze za metody orientační (statické metody, metody pracující na bázi účetních hodnot). Z dynamických metod pouze metoda čisté současné hodnoty vypovídá v reálných hotovostních částkách a to je v hodnocení investic důležité.

V případě jediné možnosti investování kapitálu podnik buď to přijme, nebo odmítne investovat. Má-li podnik na výběr z více možností, mohou nastat dvě situace: kapitál stačí na jednu akci a podnik musí vybrat tu nejefektivnější nebo má k dispozici kapitál na více akcí a musí stanovit pořadí jejich výhodnosti (Synek, 2003).

2.2.5 INVESTIČNÍ RIZIKO

Riziko investování znamená, že předem není znám jeho výsledek - vynaložené prostředky mohou přinést velký zisk, ale na druhé straně mohou být zcela ztraceny. Investiční riziko ovlivňuje budoucí příjmy z investice - čím je větší pravděpodobnost nízkých, popř. záporných příjmů (ztráty), tím je investice rizikovější. Cena, kterou podnik musí platit za vyšší riziko, jsou vyšší odměny pro investory, které oni sami požadují (Synek, 2003).

Riziko vzniká z vnějších příčin (přírodní katastrofy, hospodářské krize) nebo z vnitřních příčin samotného podniku (chybný odhad poptávky, chybný výběr investice). Riziko ztráty vynaložených prostředků může podnik snížit jejich rozložením do více akcí čili vytvořením portfolia, diverzifikací výrobního programu (neúspěšný výrobek nahradím jiným), tvorbou rezervních fondů, pojištěním apod. (Synek & Kislíngrová, 2010).

Podle Levyho a Sarnata (1999) musí být očekávání možných budoucích zisků firmy z určité investice založeno zčásti na minulé činnosti a zčásti na předpovědích budoucí činnosti. Firma by měla odhadnout rozsah případných budoucích nákladů a přínosů a tedy stanovit určité pravděpodobnosti získání vysokého nebo nízkého zisku plynoucího z investice. Mohou nastat dva stavy očekávání - jistota a riziko. Jistota se vztahuje k očekáváním, která jsou jednoznačná, čili budoucí zisky jsou vyjádřeny pomocí jediného výsledku. V případě rizika není předem znám zisk s absolutní jistotou.

Valach (2010) uvádí, že respektování rizika je nutným základním atributem správného rozhodování o investicích.

Abychom odhadli riziko konkrétní investice, můžeme použít řadu metod a postupů. U projektů, které již byly někdy uskutečněny, vycházíme z historických údajů. U ostatních použijeme metodu analýzy citlivosti (vliv faktorů jako změny tržeb, zisku, úrokových měr apod. na výnosnost investice). Riziko můžeme do hodnocení začlenit dvěma způsoby: úpravou výnosů (cash flow) nebo úpravou podnikové diskontní míry (Synek & Kislíngrová, 2010).

3. METODIKA PRÁCE

Náplní této bakalářské práce je analýza podnikového majetku a zhodnocení investiční činnosti podniku. Cílem práce je posouzení majetkové struktury podniku se zaměřením na vybavenost, úroveň, strukturu a využití dlouhodobého majetku jako podkladu pro zhodnocení investiční činnosti ve vybraném podniku. Analýza byla provedena v letech 2010 – 2014.

Informace pro analýzu jsou čerpány z výročních zpráv, účetních výkazů a prostřednictvím komunikace se zaměstnanci podniku.

V této části práce jsou uvedeny metody a ukazatele používané ve vlastní práci.

Struktura majetku představuje podíl jednotlivých položek majetku (v %) na celkovém objemu majetku. Vývoj majetku je vyjádřen pomocí bazických indexů, kde rok 2010 = základní období (100 %):

$$\text{např. rok 2013} = \frac{2013}{2010} * 100 \text{ (v \%)}$$

Dále je vývoj majetku analyzován na základě meziročních relativních změn:

$$\text{např. 2013/2012} = \frac{2013-2012}{2012} * 100 \text{ (v \%)}$$

Využití dlouhodobého hmotného majetku (dále jen DHM) se hodnotí na základě produktivity dlouhodobého hmotného majetku = množství výnosů vyprodukovaných jednou korunou vloženou do dlouhodobého hmotného majetku v pořizovacích cenách:

$$\text{produktivita DHM} = \frac{\text{výnosy (bez mimořádných výnosů)}}{\text{dlouhodobý hmotný majetek v PC}}$$

Vybavenost pracovníků DHM = ukazatel technického vybavení práce - vyjadřuje, jak je vybaven jeden pracovník dlouhodobým majetkem, zejména dlouhodobým hmotným majetkem, který je u většiny podniků nejdůležitější složkou dlouhodobého majetku:

$$\text{vybavenost pracovníků DHM} = \frac{\text{dlouhodobý hmotný majetek v PC}}{\text{přepočtený počet zaměstnanců}}$$

Pomocí oprávek vyjádříme míru opotřebení dlouhodobého majetku:

$$\text{míra opotřebení DHM} = \frac{\text{oprávky DHM}}{\text{DHM v PC}} * 100 \text{ (v \%)}$$

Dále je majetek zhodnocen pomocí ukazatelů poměrové finanční analýzy. Tato analýza je běžná, provádí se často, výpočet je nenáročný a výsledky poměrových ukazatelů poskytují vodítka, kde v hospodaření hledat problémy (může sloužit jako podnět k hlubší analýze). Řada poměrových ukazatelů poměří ve zlomku ukazatel tokový a stavový. Pro přiblížení tokové a stavové veličiny se používá k vyjádření stavové veličiny (z rozvahy) prostý aritmetický průměr počátečního a konečného stavu. Bylo použito následujících ukazatelů:

Ukazatele rentability poměří konečný efekt se vstupy:

$$\text{rentabilita tržeb (ROS)} = \frac{\text{čistý zisk}}{\text{tržby}} * 100$$

$$\text{rentabilita celkových aktiv (ROA)} = \frac{\text{EBIT (zisk před úroky a zdaněním)}}{\text{aktiva}} * 100$$

$$\text{rentabilita vlastního kapitálu (ROE)} = \frac{\text{čistý zisk}}{\text{vlastní kapitál}} * 100$$

Ukazatele likvidity měří krátkodobou schopnost podniku získávat peněžní prostředky na úhradu svých závazků:

$$\text{běžná likvidita} = \frac{\text{oběžná aktiva}}{\text{krátkodobé závazky}}$$

$$\text{okamžitá likvidita} = \frac{\text{oběžná aktiva-zásoby}}{\text{krátkodobé závazky}}$$

$$\text{pohotová likvidita} = \frac{\text{hotovosti+obchodovatelné cenné papíry}}{\text{krátkodobé závazky}}$$

Ukazatele zadluženosti měří rozsah, v jakém podnik užívá k financování dluh:

$$\text{zadluženost} = \frac{\text{celkový dluh (cizí zdroje)}}{\text{celková aktiva}}$$

$$\text{úrokové krytí} = \frac{\text{EBIT (zisk před úroky a zdaněním)}}{\text{úroky}}$$

Finanční samostatnost měří, jakou část vlastních zdrojů podnik investuje; součet tohoto ukazatele a ukazatele celkové zadluženosti je roven 1:

$$\text{finanční samostatnost} = \frac{\text{vlastní kapitál}}{\text{celková aktiva}}$$

Ukazatele aktivity vyjadřují, jak podnik hospodaří se svými aktivy; počítají se pro jednotlivé skupiny aktiv i pro aktiva celkem:

$$\text{obrat celkových aktiv} = \frac{\text{výnosy}}{\text{celková aktiva}}$$

$$\text{obrat stálých aktiv} = \frac{\text{výnosy}}{\text{stálá aktiva}}$$

$$\text{obrat oběžných aktiv} = \frac{\text{výnosy}}{\text{oběžná aktiva}}$$

$$\text{obrat zásob} = \frac{\text{výnosy}}{\text{zásoby}}$$

$$\text{obrat pohledávek} = \frac{\text{výnosy}}{\text{krátkodobé pohledávky}}$$

$$\text{obrat závazků} = \frac{\text{výnosy}}{\text{krátkodobé závazky}}$$

$$\text{doba obratu celkových aktiv} = \frac{\text{celková aktiva}}{\text{výnosy}/365}$$

$$\text{doba obratu stálých aktiv} = \frac{\text{stálá aktiva}}{\text{výnosy}/365}$$

$$\text{doba obratu oběžných aktiv} = \frac{\text{oběžná aktiva}}{\text{výnosy}/365}$$

$$\text{doba obratu zásob} = \frac{\text{zásoby}}{\text{výnosy}/365}$$

$$\text{doba obratu pohledávek} = \frac{\text{krátkodobé pohledávky}}{\text{výnosy}/365}$$

$$\text{doba obratu závazků} = \frac{\text{krátkodobé závazky}}{\text{výnosy}/365}$$

Ukazatele kapitálového trhu (tržní hodnoty) vyjadřují, jak je minulá činnost podniku hodnocena trhem (burzou, investory).

$$\text{čistý zisk na akcii (EPS)} = \frac{\text{čistý zisk}}{\text{počet akcií}}$$

Hodnoty využívané ve finanční poměrové analýze jsou čerpány z rozvahy a výkazu zisku a ztráty. Data z výkazu zisku a ztráty představují tzv. tokové ukazatele, které udávají hodnoty za určité období. Data z rozvahy jsou veličiny stavové, tzn. hodnoty k určitému datu a je třeba je upravit pomocí průměrného stavu, např.:

$$\text{průměrný stav roku 2010} = \frac{\text{stav k 1.1.2010} + \text{stav k 31.12.2010}}{2}$$

Pro účely analýzy podnikového majetku daného podniku byly některé vybrané ukazatele porovnávány s odvětvovým průměrem, konkrétně s průměrnými výsledky 46 podniků zpracovatelského průmyslu (oddíl C), výroby základních kovů, hutní zpracování kovů, slévárenství (skupina 24) klasifikace činností CZ – NACE. Tyto odvětvové průměry byly čerpány z analytických podkladů zveřejňovaných na webových stránkách Ministerstva průmyslu a obchodu ČR v letech 2010 – 2013; údaje za rok 2014 ještě nejsou k dispozici.

Po analýze podnikového majetku následuje zhodnocení investiční činnosti podniku v letech 2010 – 2014. Bude vyčíslena celková investiční činnost v každém roce a uvedeny důvody potřeby investovat do dlouhodobého hmotného majetku. Nakonec je nastíněn investiční plán na rok 2015 včetně předpokládaných výdajů na investice.

4. CHARAKTERISTIKA PODNIKU

Podnik si nepřál být jmenován a nadále bude uváděn jako „podnik“. Podnik má právní formu akciové společnosti. Tato slévárna pracuje již od roku 1954 pro široký okruh zákazníků, později se stala součástí koncernového podniku. Vyčleněním z koncernového podniku se podnik stal 1. ledna 1991 samostatným státním podnikem a o rok později 1. května 1992 akciovou společností. Koncem roku 1999 se společnost stala součástí koncernu. Dne 1. 11. 2011 byla založena i dceřiná společnost podniku.

Hlavním předmětem činnosti podniku je výroba přesných ocelových a nerezových odlitků metodou vytavitelného voskového modelu. Nedílnou součástí poskytovaných služeb souvisejících s novou výrobou je aktivní součinnost s konstrukčními odděleními zákazníků, která spočívá hlavně v optimalizaci tvaru odlitku ve fázi jeho návrhu a končí finální konstrukcí dílce, následně konstrukcí a výrobou forem a potřebných přípravků.

Při poptávce na přesně lité odlitky zpracuje podnik nabídku včetně návrhu provedení odlitků. Ještě před zahájením sériové výroby má slévárna zájem získat všechny důležité informace o výrobku z důvodu zodpovědnosti a ručení za bezpečnost podle platných mezinárodních norem. Po přijetí nabídky podnik vyrobí vzorové odlitky a po jejich odsouhlasení zahájí sériovou výrobu. Pro vzorovou i sériovou výrobu odlitků zajistí vlastní konstrukci a vyrobení modelového zařízení, jehož cena bude kalkulována zvlášť. Snahou podniku je uspokojit zákazníka jak technickou úrovní odlitků, tak i kvalitou a včasností dodávek.

Naprostá většina exportovaného zboží (93 %) míří do Německa, Švýcarska a Rakouska. Zajímavě se rozvíjí spolupráce s firmami z Beneluxu. Získání nových zahraničních obchodních partnerů v dalších evropských zemích bylo zatím neúspěšné. Poprvé v historii firmy se navázala obchodní spolupráce s firmami z Ruské federace (podíl na celkovém exportu cca. 3,7 %). Pronikání na nová odbytíště (zejména v Evropě) je cílem podniku i pro příští období.

Vývoj základních ekonomických charakteristik daného podniku je uveden v následující tabulce.

Tabulka 1: Vývoj ekonomických charakteristik podniku v letech 2010 – 2014 (v mil. Kč)

Ukazatel	2010	2011	2012	2013	2014
Aktiva	341,3	329,3	316,8	331,8	344,8
Tržby	193,1	204,4	216,1	205,1	251,4
Výsledek hospodaření po zdanění	8,8	3,2	-2,1	8,0	10,5
Vlastní kapitál	299,9	279,4	283,3	281,2	299,4
Cizí kapitál	41,4	49,9	33,5	50,6	45,4

Zdroj: údaje podniku a vlastní zpracování

Vývoj počtu pracovníků podniku rozdělených na technicko-hospodářské pracovníky (dále jen THP) a dělníky je uveden v tabulce 2.

Tabulka 2: Vývoj počtu pracovníků v letech 2010 - 2014

Ukazatel	2010	2011	2012	2013	2014
THP	59	58	61	63	61
Dělníci	186	181	178	202	203
Pracovníci celkem	245	239	239	265	264

Zdroj: údaje podniku a vlastní zpracování

Základní kapitál společnosti činí 52 369 000 Kč a je rozdělen na 52 369 ks akcií o jmenovité hodnotě 1000 Kč. K 31.12. 2014 podnik zaměstnává 264 pracovníků.

Certifikát systému jakosti podle normy ISO/TS 16949, která harmonizuje požadavky automobilového průmyslu sdruženého v IATF (International Automotive Task Force), a zároveň splňuje požadavky normy ISO 9001, získala firma v roce 2003. Tento certifikát umožňuje firmě dodávat odlitky do automobilového průmyslu. Recertifikační audit dle ISO/TS 16949 se koná pravidelně každé tři roky, každoročně pak dozorový audit. Poprvé byla společnost certifikována v roce 1995 a to podle normy ISO 9001:1994. Certifikace byla postupně rozšířena, a to v roce 1998 podle VDA 6.1 a v roce 1999 podle QS 9000. Certifikační audity prováděla společnost TÜV CZ, ze skupiny TÜV SÜD. Od roku 2012 provádí recertifikační a dozorové audity dle ISO/TS 16949 společnost LL-C (Certification) Czech Republic, s.r.o.

Ochrana životního prostředí je pro společnost prioritním cílem. Snaží se maximálně o to, aby její veškeré činnosti byly nastaveny, řízeny a vykonávány tak, aby jejich případné negativní dopady na životní prostředí byly eliminovány na co nejnižší úroveň. Firma XYZ s. r. o. provedla v roce 2013 ve společnosti úspěšný dozorový audit EMS podle normy EN ISO 14 001:2004. Certifikát EN ISO 14001 je konkurenční výhodou při výběrových řízeních. Přináší image stabilní, zodpovědné a prosperující společnosti, která dodržuje principy zavedeného systému řízení (sleduje a pravidelně vyhodnocuje aspekty, kterými působí na životní prostředí, sleduje kvalitu svých zakázek), usiluje o zvýšení podnikatelské důvěryhodnosti, rozšíření možností v oblasti zahraničních a státních zakázek.

V současné době je tato akciová společnost jednou z největších sléváren přesného lití pracující metodou vytavitelného modelu na území České republiky a lze ji zařadit mezi významné evropské výrobce přesných odlitků.

5. ANALÝZA PODNIKOVÉHO MAJETKU

Cílem práce je analýza majetkové struktury podniku se zaměřením na vybavenost, úroveň, strukturu a využití dlouhodobého majetku jako podkladu pro zhodnocení investiční činnosti. Nejdříve je posouzen vývoj a struktura podnikového majetku. Poté je posuzován jen dlouhodobý majetek, především dlouhodobý hmotný majetek. Následně je zhodnocena vybavenost a úroveň dlouhodobého majetku a na závěr využití tohoto majetku, a to za období pěti let, tj. let 2010 – 2014.

5.1 VÝVOJ A STRUKTURA PODNIKOVÉHO MAJETKU

Údaje tabulky 3 poskytují přehled o vývoji a struktuře podnikového majetku. Zde je majetek rozčleněn na základě rozvahy podniku na dlouhodobý majetek, oběžný majetek a časové rozlišení. Uplatňuje se zde netto princip, tj. dlouhodobý majetek v pořizovací ceně (dále jen PC) je ponížěn o položku korekce (oprávky) a výslednou položkou je dlouhodobý majetek v zůstatkové ceně (dále jen ZC). K nejvyššímu nárůstu dlouhodobého majetku v PC došlo v roce 2014. Tento nárůst byl způsoben rozsáhlejším investováním podniku, neboť odběratelé požadují již obrobené výrobky připravené k montáži bez dalších úprav. Snižování hodnoty dlouhodobého majetku v ZC je dáno zastaráváním majetku. Nejvyšší podíl na celkovém majetku má dlouhodobý majetek, což je dáno typem podniku (výrobní podnik). Z necelé třetiny se na celkovém stavu majetku podílí oběžný majetek, jehož stav se však zvyšoval každý rok. Tento nárůst je pro podnik negativní, neboť oběžná aktiva vážou zdroje podniku. V malé míře je zastoupeno časové rozlišení, které představuje náklady a příjmy příštích období.

Ve srovnání s odvětvovým průměrem se podíl dlouhodobého majetku v ZC v daném podniku nachází vysoko nad průměrem. Zatímco odvětvový průměr v letech 2010 – 2013 kolísá kolem 50 %, hodnoty podniku se pohybují v těchto letech mezi 67 až 72 %. Naopak zastoupení oběžného majetku na aktivech v letech 2010 - 2013 se nachází hluboko pod odvětvovým průměrem.

Tabulka 4 zobrazuje meziroční změny podnikového majetku. V meziročních změnách nedochází k výrazným výkyvům kromě časového rozlišení. Tato položka se podílí na celkovém stavu majetku zanedbatelně, proto není třeba považovat tyto výkyvy za důležité. V položce oběžného majetku došlo k nejvyššímu nárůstu v roce 2014, příčinou byla rozsáhlá zakázka požadovaná od odběratele.

Tabulka 3: Vývoj a struktura podnikového majetku

Ukazatel	2010	2011	2012	2013	2014
Podnikový majetek k 31.12. v tis. Kč					
Dlouhodobý majetek v PC	515 037	518 012	519 732	530 543	546 977
Oprávký DM	270 948	282 662	297 095	310 884	324 142
Dlouhodobý majetek v ZC	244 089	235 350	222 637	219 659	222 835
Oběžný majetek	95 151	99 501	100 063	104 512	115 224
Časové rozlišení	381	455	383	160	239
Majetek celkem	339 621	335 306	323 083	324 331	338 298
Vývoj podnikového majetku (rok 2010 = 100) v %					
Dlouhodobý majetek v ZC	100,00	96,42	91,21	89,99	91,29
Oběžný majetek	100,00	104,57	105,16	109,84	121,10
Časové rozlišení	100,00	119,42	100,52	41,99	62,73
Majetek celkem	100,00	98,73	95,13	95,50	99,61
Struktura podnikového majetku v %					
Dlouhodobý majetek v ZC	71,87	70,19	68,91	67,73	65,87
Oběžný majetek	28,02	29,67	30,97	32,22	34,06
Časové rozlišení	0,11	0,14	0,12	0,05	0,07
Majetek celkem	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Zdroj: údaje podniku a vlastní zpracování

Tabulka 4: Meziroční změny podnikového majetku v %

Ukazatel	2011/2010	2012/2011	2013/2012	2014/2013
Dlouhodobý majetek v PC	0,58	0,33	2,08	3,10
Dlouhodobý majetek v ZC	-3,58	-5,40	-1,34	1,45
Oběžný majetek	4,57	0,56	4,45	10,25
Časové rozlišení	19,42	-15,82	-58,22	49,38
Majetek celkem	-1,27	-3,65	0,39	4,31

Zdroj: údaje podniku a vlastní zpracování

Tabulka 5 dále rozčleňuje dlouhodobý majetek na hmotný, nehmotný a finanční majetek. Největší zastoupení na dlouhodobém majetku má dlouhodobý hmotný majetek v podílu téměř 90 %. Vývoj a strukturu dlouhodobého hmotného majetku musíme sledovat, protože zabezpečuje výrobní činnost podniku. Dlouhodobý hmotný majetek je nejdůležitější složkou dlouhodobého majetku tohoto výrobního podniku. Nárůst dlouhodobého hmotného majetku v PC v roce 2014 byl způsoben nákupem nového frézovacího stroje do úseku obrobny. Dlouhodobý nehmotný majetek nevykazuje výrazné změny, na stavu dlouhodobého majetku je jeho zastoupení nevýrazné oproti hmotnému a finančnímu majetku. Stav dlouhodobého finančního majetku zpočátku

klesal, v letech 2013 a 2014 však došlo k nárůstu. Pokles stavu dlouhodobého hmotného majetku v ZC (tabulka 6) znamená nedostatečnou obnovu strojů v podniku. Podnik by měl věnovat větší pozornost obnově strojního zařízení, pořizovat nové, produktivnější stroje. ZC dlouhodobého nehmotného majetku v každém roce klesala. Největší pokles je zaznamenán v roce 2012, a to o 143 tisíc Kč (celých 44 %).

Podíl dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku dohromady na celkových aktivech v letech 2010 – 2013 se pohybuje mezi 77 a 81 %. Při srovnání s odvětvovým průměrem jsou hodnoty daného podniku vysoce nadprůměrné; průměrná hodnota všech podniků daného odvětví kolísá kolem 33 %.

Tabulka 5: Vývoj a struktura dlouhodobého majetku v PC

Ukazatel	2010	2011	2012	2013	2014
Dlouhodobý majetek v PC k 31.12 v tis. Kč					
Dlouhodobý hmotný majetek	458 641	465 740	468 956	474 493	484 078
Dlouhodobý nehmotný majetek	6 318	6 442	6 442	6 439	5 492
Dlouhodobý finanční majetek	50 079	45 830	44 334	49 612	57 408
Dlouhodobý majetek celkem	515 038	518 012	519 732	530 544	546 978
Vývoj dlouhodobého majetku v PC (rok 2010 = 100) v %					
Dlouhodobý hmotný majetek	100,00	101,55	102,25	103,46	105,55
Dlouhodobý nehmotný majetek	100,00	101,96	101,96	101,92	86,93
Dlouhodobý finanční majetek	100,00	91,52	88,53	99,07	114,63
Dlouhodobý majetek celkem	100,00	100,58	100,91	103,01	106,20
Struktura dlouhodobého majetku v PC v %					
Dlouhodobý hmotný majetek	89,05	89,91	90,23	89,44	88,50
Dlouhodobý nehmotný majetek	1,23	1,24	1,24	1,21	1,00
Dlouhodobý finanční majetek	9,72	8,85	8,53	9,35	10,50
Dlouhodobý majetek celkem	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Zdroj: údaje podniku a vlastní zpracování

Tabulka 6: Vývoj a struktura dlouhodobého majetku v ZC

Ukazatel	2010	2011	2012	2013	2014
Dlouhodobý majetek v ZC k 31.12 v tis. Kč					
Dlouhodobý hmotný majetek	193 786	189 333	178 208	170 019	165 395
Dlouhodobý nehmotný majetek	325	238	95	29	32
Dlouhodobý finanční majetek	49 979	45 780	44 334	49 612	57 408
Dlouhodobý majetek celkem	244 090	235 351	222 637	219 660	222 835
Vývoj dlouhodobého majetku v ZC (rok 2010 = 100) v %					
Dlouhodobý hmotný majetek	100,00	97,70	91,96	87,74	85,35
Dlouhodobý nehmotný majetek	100,00	73,23	29,23	8,92	9,85

Vývoj dlouhodobého majetku v ZC (rok 2010 = 100) v %					
Dlouhodobý finanční majetek	100,00	91,60	88,71	99,27	114,86
Dlouhodobý majetek celkem	100,00	96,42	91,21	89,99	91,29
Struktura dlouhodobého majetku v ZC v %					
Dlouhodobý hmotný majetek	79,39	80,45	80,05	77,40	74,23
Dlouhodobý nehmotný majetek	0,13	0,10	0,04	0,01	0,01
Dlouhodobý finanční majetek	20,48	19,45	19,91	22,59	25,76
Dlouhodobý majetek celkem	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Zdroj: údaje podniku a vlastní zpracování

Tabulka 7: Meziroční změny dlouhodobého majetku v PC a ZC v %

Ukazatel	2011/2010	2012/2011	2013/2012	2014/2013
Meziroční změny dlouhodobého majetku v PC v %				
Dlouhodobý hmotný majetek	1,55	0,69	1,18	2,02
Dlouhodobý nehmotný majetek	1,96	0,00	-0,05	-14,71
Dlouhodobý finanční majetek	-8,48	-3,26	11,91	15,71
Dlouhodobý majetek celkem	0,58	0,33	2,08	3,10
Meziroční změny dlouhodobého majetku v ZC v %				
Dlouhodobý hmotný majetek	-2,30	-5,88	-4,60	-2,72
Dlouhodobý nehmotný majetek	-26,77	-60,08	-69,47	10,34
Dlouhodobý finanční majetek	-8,40	-3,16	11,91	15,71
Dlouhodobý majetek celkem	-3,58	-5,40	-1,34	1,45

Zdroj: údaje podniku a vlastní zpracování

Tato práce je zaměřena na zhodnocení dlouhodobého majetku, zejména dlouhodobého hmotného majetku, proto se bude práce zabývat dále jen touto složkou majetku. Údaje v tabulce 8 poukazují na vývoj a strukturu dlouhodobého hmotného majetku v PC. Sledujeme zejména samostatné movité věci (dále jen SMV), které zahrnují mimo jiné stroje a zařízení, které jsou důležité pro výše zmíněnou výrobní činnost podniku. Jejich zastoupení na dlouhodobém hmotném majetku v PC je téměř 69 %. Tato hodnota je dána předmětem podnikání, tj. výroba přesných ocelových a nerezových odlitků metodou vytavitelného voskového modelu. Vysoká hodnota dlouhodobého hmotného majetku je dána i množstvím zakázek od odběratelů nejen z ČR, ale i EU. Cílem podniku je proniknout v příštích obdobích na nová odbytí nejen na území EU.

Tabulka 8: Vývoj a struktura dlouhodobého hmotného majetku v PC

Ukazatel	2010	2011	2012	2013	2014
Dlouhodobý hmotný majetek v PC k 31.12 v tis. Kč					
Pozemky	7 290	7 290	7 290	7 276	7 261
Stavby	134 106	135 371	136 398	137 253	138 680
SMV a soubory movitých věcí	313 041	322 275	324 907	329 787	337 846
Nedokončený DHM	3 597	450	361	177	291
Poskytnuté zálohy na DHM	607	355	0	0	0
Dlouhodobý hmotný majetek	458 641	465 741	468 956	474 493	484 078
Vývoj dlouhodobého hmotného majetku v PC (rok 2010 = 100) v %					
Pozemky	100,00	100,00	100,00	99,81	99,60
Stavby	100,00	100,94	101,71	102,35	103,41
SMV a soubory movitých věcí	100,00	102,95	103,79	105,35	107,92
Nedokončený DHM	100,00	12,51	10,04	4,92	8,09
Poskytnuté zálohy na DHM	100,00	58,48	0,00	0,00	0,00
Dlouhodobý hmotný majetek	100,00	101,55	102,25	103,46	105,55
Struktura dlouhodobého hmotného majetku v PC v %					
Pozemky	1,59	1,57	1,55	1,53	1,50
Stavby	29,24	29,06	29,09	28,93	28,65
SMV a soubory movitých věcí	68,26	69,19	69,28	69,50	69,79
Nedokončený DHM	0,78	0,10	0,08	0,04	0,06
Poskytnuté zálohy na DHM	0,13	0,08	0,00	0,00	0,00
Dlouhodobý hmotný majetek	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Zdroj: údaje podniku a vlastní zpracování

Zatímco hodnota staveb v PC každým rokem mírně rostla díky stavebním úpravám, hodnota v ZC klesala. Tato skutečnost je dána odpisovou politikou podniku. Podíl staveb na hodnotě dlouhodobého hmotného majetku v PC se snižuje, v ZC se však zvýšilo za sledované období o 4 procentní body. Nelze si nevšimnout nulové hodnoty poskytnutých záloh na dlouhodobý hmotný majetek, v roce 2011 hodnota této složky klesla a nadále již vykazovala do konce sledovaného období nulovou hodnotu. Příčinou extrémních rozdílů mezi PC a ZC SMV a souborů movitých věcí a staveb jsou odpisy. Extrémnější rozdíl lze zaznamenat u SMV a souborů movitých věcí, protože mají kratší dobu životnosti než stavby, čili jejich roční odpisy jsou daleko vyšší. Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek se neodpisuje, přesto se jeho hodnota měnila, protože došlo v letech 2012 a 2013 k uvedení majetku zde evidovaného do užívání.

Tabulka 9: Vývoj a struktura dlouhodobého hmotného majetku v ZC

Ukazatel	2010	2011	2012	2013	2014
Dlouhodobý hmotný majetek v ZC k 31.12 v tis. Kč					
Pozemky	7 290	7 290	7 290	7 276	7 261
Stavby	84 704	83 253	81 509	79 953	78 927
SMV a soubory movitých věcí	97 588	97 986	89 164	82 729	78 917
Nedokončený DHM	3 597	450	246	62	291
Poskytnuté zálohy na DHM	607	355	0	0	0
Dlouhodobý hmotný majetek	193 786	189 334	178 209	170 020	165 396
Vývoj dlouhodobého hmotného majetku v ZC (rok 2010 = 100) v %					
Pozemky	100,00	100,00	100,00	99,81	99,60
Stavby	100,00	98,29	96,23	94,39	93,18
SMV a soubory movitých věcí	100,00	100,41	91,37	84,77	80,87
Nedokončený DHM	100,00	12,51	6,84	1,72	8,09
Poskytnuté zálohy na DHM	100,00	58,48	0,00	0,00	0,00
Dlouhodobý hmotný majetek	100,00	97,70	91,96	87,74	85,35
Struktura dlouhodobého hmotného majetku v ZC v %					
Pozemky	3,76	3,85	4,09	4,28	4,39
Stavby	43,71	43,97	45,74	47,03	47,72
SMV a soubory movitých věcí	50,36	51,75	50,03	48,65	47,71
Nedokončený DHM	1,86	0,24	0,14	0,04	0,18
Poskytnuté zálohy na DHM	0,31	0,19	0,00	0,00	0,00
Dlouhodobý hmotný majetek	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Zdroj: údaje podniku a vlastní zpracování

Meziroční změny složek dlouhodobého hmotného majetku v PC nevykazují extrémní výkyvy kromě složek nedokončený dlouhodobý hmotný majetek a poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek. Poskytnuté zálohy na DHM představují prosté zálohy na pořízení tohoto majetku. Tyto zálohy patří mezi neodpisovaný majetek a jejich hodnota v PC i v ZC je stejná; v roce 2011 došlo k jejich poklesu o téměř 42 % a v letech 2012 – 2014 vykazovala položka nulové hodnoty. V meziročních změnách složek dlouhodobého hmotného majetku v ZC došlo k výraznějším výkyvům. Meziroční změna 2012/2011 přinesla snížení hodnoty SMV a souborů movitých věcí o 8,91 %, čili o 8 822 tis. Kč. Meziroční změna 2014/2013 nedokončeného DHM v ZC přináší extrémní nárůst téměř 370 %. Nedokončený DHM představuje hodnotu majetku, který ještě nebyl uveden do užívání. Jeho hodnota v PC i ZC je stejná, protože ho podnik ještě neodepisuje. Na tomto účtu podnik eviduje probíhající investice včetně majetku pořízeného vlastní činností, než jej zařadí do užívání a začne odpisovat.

Pozemky patří mezi neodpisovaný dlouhodobý hmotný majetek, proto je jejich hodnota v PC i ZC shodná. V prvních 3 letech sledovaného období se hodnota pohybovala na stejné úrovni, ale v letech 2013 a 2014 došlo k mírnému poklesu. Přestože se hodnota pozemků v podstatě neměnila, podíl pozemků na celkovém objemu dlouhodobého hmotného majetku v ZC vzrostl z důvodu poklesu podílu ostatních složek dlouhodobého hmotného majetku.

Tabulka 10: Meziroční změny dlouhodobého hmotného majetku v %

Ukazatel	2011/2010	2012/2011	2013/2012	2014/2013
Meziroční změny dlouhodobého hmotného majetku v PC v %				
Pozemky	0,00	0,00	-0,19	-0,21
Stavby	0,94	0,76	0,63	1,04
SMV a soubory movitých věcí	2,95	0,82	1,50	2,44
Nedokončený DHM	-87,49	-19,78	-50,97	64,41
Poskytnuté zálohy na DHM	-41,52	-100,00	0,00	0,00
Dlouhodobý hmotný majetek	1,55	0,69	1,18	2,02
Meziroční změny dlouhodobého hmotného majetku v ZC v %				
Pozemky	0,00	0,00	-0,19	-0,21
Stavby	-1,71	-2,09	-1,91	-1,28
SMV a soubory movitých věcí	0,41	-9,00	-7,22	-4,61
Nedokončený DHM	-87,49	-45,33	-74,80	369,35
Poskytnuté zálohy na DHM	-41,52	-100,00	0,00	0,00
Dlouhodobý hmotný majetek	-2,30	-5,88	-4,60	-2,72

Zdroj: údaje podniku a vlastní zpracování

5.2 ANALÝZA VYBAVENOSTI A ÚROVNĚ DLOUHODOBÉHO HMOTNÉHO MAJETKU

V kapitole 5.1 byly použity absolutní ukazatele ke zhodnocení podnikového majetku umožňující jak horizontální analýzu (sledování vývoje v čase), tak vertikální analýzu (procentní rozbor, zhodnocení struktury) podnikového majetku. Ke zhodnocení vzájemných vztahů mezi absolutními ukazateli je nutné stanovit poměrové ukazatele, kam patří zejména produktivita dlouhodobého hmotného majetku a ukazatel technického vybavení práce.

Jedním z poměrových ukazatelů je produktivita dlouhodobého hmotného majetku, která vztahuje objem výnosů (lze použít i tržby) k objemu dlouhodobého hmotného majetku. Výnosy v letech 2012 a 2013 zaznamenaly určitý pokles, ale v roce 2014 došlo

k vysokému nárůstu o 17 % oproti roku 2013 díky vysokému objemu zakázek. V tabulce 11 je zhodnocena produktivita dlouhodobého hmotného majetku v PC i ZC. Tato produktivita udává stupeň využití dlouhodobého hmotného majetku, jejíž hodnoty vyjadřují, kolik Kč výnosů vyprodukuje podnik jednou korunou investovanou do dlouhodobého hmotného majetku. Vysoké hodnoty značí efektivní využívání dlouhodobého hmotného majetku; neefektivní využívání dopadá negativně na zisk podniku. Údaje z tabulky 11 poukazují na kolísající efektivitu využití dlouhodobého hmotného majetku v PC, a to kolem 0,50 Kč. Hodnoty produktivity dlouhodobého hmotného majetku v ZC již ukazují pozitivní vývoj. Dochází zde ke skokovému nárůstu – v roce 2010 přinesla investovaná 1 Kč 1,13 Kč výnosů, v roce 2011 to bylo již 1,21, což znamená nárůst o 7,08 % a na konci sledovaného období, tj. v roce 2014 vzrostla produktivita DHM o 39,82 %.

Tabulka 11: Produktivita dlouhodobého hmotného majetku

Ukazatel	2010	2011	2012	2013	2014
Výnosy v tis. Kč	219 560	228 883	224 922	223 504	262 134
Produktivita DHM v PC v Kč	0,48	0,49	0,48	0,47	0,54
Produktivita DHM v ZC v Kč	1,13	1,21	1,26	1,31	1,58
Vývoj produktivity DHM v PC v %	100,00	102,08	100,00	97,92	112,50
Vývoj produktivity DHM v ZC v %	100,00	107,08	111,08	115,93	139,82

Zdroj: údaje podniku a vlastní zpracování

Tabulka 12: Meziroční změny produktivity dlouhodobého hmotného majetku v %

Ukazatel	2011/2010	2012/2011	2013/2012	2014/2013
Produktivita DHM v PC	2,08	-2,04	-2,08	14,89
Produktivita DHM v ZC	7,08	4,13	3,79	20,61

Zdroj: údaje podniku a vlastní zpracování

Dalším poměrovým ukazatelem je vybavenost pracovníků DHM. Pro celkový přehled o vybavenosti je v tabulce 16 uveden i stupeň opotřebení DHM, který vypovídá o úrovni dlouhodobého majetku. Vybavenost pracovníků technikou hraje důležitou roli při zvyšování produktivity práce. Klesající trend je pro podnik negativní. Růst je pro podnik pozitivní, ale jeho hodnotu ovlivňuje rovněž pokles počtu pracovníků. Při snižování produkce čili i objemu prodeje je podnik nucen ke snižování stavu pracovníků.

Vybavenost jednoho pracovníka dlouhodobým majetkem v PC poklesla v letech 2013 a 2014 pod hodnotu základního období. Při hodnocení dlouhodobého majetku

v ZC poklesla vybavenost už v roce 2012; v roce 2014 spadla hodnota až na 79,21 % k základnímu období. Tento pokles je následkem zvyšování počtu pracovníků.

K výkyvům vybavenosti dochází především u SMV a souborů movitých věcí, neboť docházelo k výkyvům hodnot samotné složky SMV a soubory movitých věcí.

Tabulka 13: Vybavenost pracovníků dlouhodobým hmotným majetkem v PC

Ukazatel	2010	2011	2012	2013	2014
Počet zaměstnanců	245	239	239	265	264
Vybavenost pracovníků dlouhodobým hmotným majetkem a její vývoj v PC v tis. Kč					
Stavby	547,37	566,41	570,70	517,94	525,30
SMV a soubory movitých věcí	1 277,72	1 348,43	1 359,44	1 244,48	1 279,72
DHM celkem	1 872,00	1 948,70	1 962,16	1 790,54	1 833,63
Vývoj vybavenosti pracovníků DHM v PC (rok 2010 = 100) v %					
Stavby	100,00	103,48	104,26	94,62	95,97
SMV a soubory movitých věcí	100,00	105,53	106,40	97,40	100,16
DHM celkem	100,00	104,10	104,82	95,65	97,95

Zdroj: údaje podniku a vlastní zpracování

Tabulka 14: Vybavenost pracovníků dlouhodobým hmotným majetkem v ZC

Ukazatel	2010	2011	2012	2013	2014
Počet zaměstnanců	245	239	239	265	264
Vybavenost pracovníků DHM v ZC v tis. Kč					
Stavby	345,73	348,34	341,04	301,71	298,97
SMV a soubory movitých věcí	398,32	409,98	373,07	312,18	298,93
DHM celkem	790,96	792,19	745,64	641,58	626,50
Vývoj vybavenosti pracovníků DHM v ZC (rok 2010 = 100) v %					
Stavby	100,00	100,75	98,64	87,27	86,47
SMV a soubory movitých věcí	100,00	102,93	93,66	78,37	75,05
DHM celkem	100,00	100,16	94,27	81,11	79,21

Zdroj: údaje podniku a vlastní zpracování

Tabulka 15: Meziroční změny vybavenosti pracovníků DHM v %

Ukazatel	2011/2010	2012/2011	2013/2012	2014/2013
Meziroční změny vybavenosti pracovníků DHM v PC v %				
Stavby	3,48	0,76	-9,24	1,42
SMV a soubory movitých věcí	5,53	0,82	-8,46	2,83
DHM celkem	4,10	0,69	-8,75	2,41

Meziroční změny vybavenosti pracovníků DHM v ZC v %				
Ukazatel	2011/2010	2012/2011	2013/2012	2014/2013
Stavby	0,75	-2,10	-11,53	-0,91
SMV a soubory movitých věcí	2,93	-9,00	-16,32	-4,24
DHM celkem	0,16	-5,88	-13,96	-2,35

Zdroj: údaje podniku a vlastní zpracování

Stupeň opotřebení dlouhodobého hmotného majetku je vyjádřen údaji v tabulce 17. Pokud je hodnota tohoto ukazatele vysoká, podnik vlastní zastaralý majetek a měl by investovat do majetku nového. Z údajů obsažených v tabulce je zřejmé, že opotřebení DHM ve sledovaném období roste. Míra opotřebení staveb se drží i v posledním roce pod 50 %, ale u SMV a souborů movitých věcí začíná hodnota již na téměř 70 % a každým rokem se zvyšuje; v roce 2014 dosahuje hodnoty téměř 79 %. Takto vysoká míra opotřebení znamená, že by měl podnik tuto situaci řešit, investiční činnost zaměřit zejména na nové stroje a zařízení. Důvodem je fyzické opotřebení, neboť firma v ČR působí již delší dobu a také je v podniku zaveden třisměnný provoz.

Tabulka 16: Stupeň opotřebení dlouhodobého hmotného majetku

Ukazatel	2010	2011	2012	2013	2014
Oprávký dlouhodobého hmotného majetku v tis. Kč					
Staveb	50 763	53 473	56 305	58 296	61 210
SMV a soubory movitých věcí	218 541	230 037	241 450	252 666	265 193
DHM celkem	269 304	283 510	297 985	310 962	326 403
Míra opotřebení dlouhodobého hmotného majetku v %					
Míra opotřebení staveb	37,85	39,50	41,28	42,47	44,14
Míra opotřebení SMV a soub. m. v.	69,81	71,38	74,31	76,61	78,50
Míra opotřebení DHM	58,72	60,87	63,54	65,54	67,43

Zdroj: údaje podniku a vlastní zpracování

Negativním jevem podniku je tedy míra opotřebení dlouhodobého hmotného majetku, která udává, z kolika procent je majetek podniku již odepsán. Hodnoty v tabulce 17 udávají, že dlouhodobý hmotný majetek (zejména SMV a soubory movitých věcí) je zastaralý a podnik by měl investovat do majetku nového.

5.3 ANALÝZA VYUŽITÍ PODNIKOVÉHO MAJETKU

V této kapitole je posouzeno využití podnikového majetku na základě základních ukazatelů finanční poměrové analýzy, tj. ukazatelů rentability, aktivity, zadluženosti, likvidity a kapitálového trhu.

Rentabilita slouží k posouzení efektivnosti podniku. Vyjadřujeme pomocí ní využívání, reprodukci a zhodnocení kapitálu vloženého do podniku. Rentabilita aktiv ROA byla vypočítána pomocí EBITu. EBIT je zisk před úroky a zdaněním; lépe odráží skutečný stav, protože nezohledňuje změny v daních a nastavení kapitálové struktury. Z výsledků v tabulce 18 je patrné, že ROA v prvních 3 letech klesá, poté roste, ale hodnota v posledním roce je nižší než v prvním roce sledovaného období. Podnik by měl zintenzivnit investiční činnost do dlouhodobého hmotného majetku. Odvětvový průměr rentability aktiv ROA se v letech 2010 – 2013 pohyboval mezi 1,51 a 2,60 %. Průměrná hodnota zpočátku rostla, zatímco v daném podniku došlo zpočátku k poklesu, až v roce 2013 k růstu. Rentabilita vlastního kapitálu je důležitým ukazatelem pro společníky, neboť měří výnosnost kapitálu jimi vloženého do podnikání. V letech 2010 a 2011 byla hodnota rentability kladná, v roce 2012 došlo k extrémnímu poklesu do záporných hodnot, ale v letech 2013 a 2014 již podnik dosahoval pozitivních výsledků. Hodnoty odvětvového průměru zaznamenaly také jeden extrémní výkyv, a to v roce 2013 vysoký nárůst; v letech 2010 – 2012 se hodnota ROE pohybovala kolem 1,90 %.

Tabulka 17: Ukazatele rentability v %

Ukazatel	2010	2011	2012	2013	2014
Rentabilita aktiv ROA	2,41	0,69	-0,40	1,55	1,78
Rentabilita vlastního kapitálu ROE	2,94	1,15	-0,73	2,86	3,05
Rentabilita tržeb ROS	4,25	1,48	-0,96	3,70	4,07

Zdroj: údaje podniku a vlastní zpracování

Podnik využívá převážně vlastní zdroje, je soběstačný. Na to poukazují hodnoty finanční samostatnosti podniku v letech 2010 – 2014, které udávají, do jaké míry je podnik schopen pokrýt své potřeby z vlastních zdrojů; vyjadřují finanční stabilitu a samostatnost podniku. Vysoká míra finanční samostatnosti podniku je výhodou, ale je dobré zředit vlastní kapitál cizím kapitál, který může být levnější. Zadluženost je nutné porovnávat s rentabilitou, aby podnik zjistil, zda se nachází v dobré či špatné situaci.

Tabulka 18: Ukazatele zadluženosti

Ukazatel	2010	2011	2012	2013	2014
Celková zadluženost v %	12,12	15,17	10,58	15,26	13,15
Míra finanční samostatnosti v %	87,88	84,83	89,42	84,74	86,85
Úrokové krytí	66,82	15,32	-45,52	0,00	2016,50

Zdroj: údaje podniku a vlastní zpracování

Likvidita zajišťuje platební schopnost podniku. Při včasném splácení nemá podnik problémy s likviditou. Teorie poukazuje na to, že hodnota běžné likvidity by měla být vyšší než 2; tuhle hodnotu podnik převyšuje v každém roce. Pohotová likvidita by neměla klesnout pod hodnotu 1; podnik opět toto doporučení splňuje. Doporučená hodnota likvidity okamžité je v rozmezí 0,2 – 0,5; jen v roce 2011 se podnik dostává pod tuto hranici.

Hodnoty běžné likvidity daného podniku jsou příznivé, ale v hodnotách odvětvového průměru lze zaznamenat pokles pod hodnotu 2, a to v roce 2013. Hodnoty likvidity pohotové daného podniku i odvětvového průměru jsou pozitivní; podnik se pohybuje mezi 1,78 - 2,96 a odvětvový průměr mezi 1,17 - 1,52. Průměrná hodnota okamžité likvidity v odvětví v letech 2010 – 2012 se nachází pod 0,2; v roce 2013 extrémně vzrostla na 0,95.

Tabulka 19: Ukazatele likvidity

Ukazatel	2010	2011	2012	2013	2014
Běžná likvidita	4,53	3,32	5,32	3,40	4,18
Pohotová likvidita	2,80	2,54	2,96	1,78	2,25
Okamžitá likvidita	0,24	0,12	0,40	0,44	0,57

Zdroj: údaje podniku a vlastní zpracování

V tabulce 21 je uvedena hodnota čistého zisku na akcii EPS v letech 2010 – 2014. Tato hodnota je klíčovým ukazatelem finanční situace podniku. Odráží výsledek a úspěch ve vztahu ke konkurentům a udává hodnotu zisku na jednu akcii, který by mohl být vyplacen ve formě dividend. I když hodnota tohoto ukazatele klesala a v roce 2012 se dostala do záporné hodnoty, zisk v roce 2014 je nejvyšší hodnotou za sledované období a poukazuje na dobré hospodaření podniku.

Tabulka 20: Ukazatel kapitálového trhu

Ukazatel	2010	2011	2012	2013	2014
Čistý zisk na akcii EPS v Kč	168,48	61,22	-39,64	153,60	200,63

Zdroj: údaje podniku a vlastní zpracování

Využití majetku se hodnotí především prostřednictvím ukazatelů aktivity, které vyjadřují, zda podnik hospodaří efektivně se svým majetkem. Pro analýzu byly použity ukazatele uvedené v tabulce 22. Tyto ukazatele poměrují výnosy (lze použít i tržby) a průměrný stav majetku, a to buď majetku celkem nebo jeho jednotlivých složek (při ocenění DM v ZC). Z hlediska efektivního hospodaření podniku s majetkem by počet obrátů měl být co nejvyšší, zatímco doba obrátu naopak co nejnižší.

Doporučenou hodnotou pro obrat celkových aktiv je obrat alespoň jedenkrát za rok. Rychlost obratu celkových aktiv daného podniku je nízká, ale kromě roku 2013 docházelo k pozitivnímu vývoji. Na konci sledovaného období se doba obratu zkrátila o 103 dnů oproti výchozímu sledovanému období. Příčinou tohoto zkrácení je růst výnosů. Hodnoty odvětvového průměru obratu celkových aktiv v letech 2010 – 2013 kolísají kolem 1,00. Hodnoty daného podniku jsou extrémně pod průměrem, podnik by měl řešit problémy efektivnějšího využívání svého majetku.

Jak efektivně podnik využívá budovy, stroje, zařízení a jiná stálá aktiva měří obrat stálých aktiv. Vysoká hodnota svědčí o dostatečném využívání výrobní kapacity. Z údajů v tabulce je patrné, že opět dochází k určitému pozitivnímu vývoji.

Stejný vývoj s výjimkou roku 2013 vykazuje i rychlost obratu oběžného majetku, která je dále rozčleněna na rychlost obratu zásob a pohledávek. Analýza odhalila negativní skutečnost – rychlost obratu závazků je vyšší než rychlost obratu pohledávek; v prvních třech letech sledovaného období dokonce více než dvojnásobná. To znamená, že podnik inkasuje pohledávky od odběratelů za delší dobu, než činí doba úhrady jeho krátkodobých závazků. Optimální stav je pokud oba ukazatele jsou v rovnováze.

Tabulka 21: Ukazatele aktivity

Ukazatel	2010	2011	2012	2013	2014
Výnosy v tis. Kč	219 560	228 883	224 922	223 504	262 134
Rychlost obratu (obrat - počet obrátek za rok)					
Obrat celkových aktiv	0,35	0,36	0,36	0,34	0,39
Obrat stálých aktiv	0,42	0,44	0,43	0,41	0,47
Obrat oběžného majetku	1,93	1,94	2,05	1,88	2,08
Obrat zásob	4,41	3,92	4,61	3,93	4,53
Obrat pohledávek	4,19	4,25	4,41	4,98	5,35
Obrat krátkodobých závazků	9,64	9,75	10,90	6,38	8,70
Doba obratu (ve dnech)					
Doba obratu celkových aktiv	1 051,15	1 014,60	1 025,50	1 075,30	948,03
Doba obratu stálých aktiv	861,84	825,41	846,88	880,59	772,42
Doba obratu oběžného majetku	188,72	188,30	178,28	194,53	175,10
Doba obratu zásob	82,74	93,13	79,13	92,78	80,63
Doba obratu pohledávek	87,04	85,93	82,80	73,26	68,25
Doba obratu krátkodob. závazků	37,87	37,43	33,49	57,22	41,93

Zdroj: údaje podniku a vlastní zpracování

6. INVESTIČNÍ ČINNOST PODNIKU

Rozhodování v oblasti investiční činnosti podniku patří mezi nejdůležitější rozhodnutí manažerů. Rozhoduje se o tom, zda investici realizovat či nikoliv. Je třeba realizovat efektivní investici, jinak by se podnik mohl dostat do problémů, které by mohly vést až k bankrotu. Každý podnik by měl investovat, a to za účelem rozvoje a konkurenceschopnosti. Je možné investovat do obnovy zejména výrobních zařízení nebo do zcela nového majetku. Plánování investic vychází ze strategického podnikového plánu, který zahrnuje cíle podniku. Veškeré investice daného podniku byly financovány především z vlastních zdrojů. V následující části jsou charakterizovány realizované hmotné investice v letech 2010 – 2014 a jejich dopad na ekonomiku podniku.

V roce 2010 bylo realizováno celkem 178 investičních akcí v hodnotě 21 179 045 Kč. Hlavním cílem investic v tomto roce byla úspora nákladů, zvýšení produktivity a zlepšení kvality odlitků, proto podnik už v roce 2009 investoval do obráběcích strojů téměř 10 milionů korun. Nejvýznamnější investicí bylo rozšíření kapacit obrábění odlitků nákupem vertikálního CNC, horizontálního CNC, CNC soustruhu a seřizovacího přístroje. Nákupem tavicí pece, odplyňovacího zařízení a úpravou stávající žihací pece a odsávání realizoval podnik strategickou investici do budoucna, a to vybudování základů pracoviště pro odlévání hliníku. Aby došlo k úsporám při vytápění objektů, instalovala společnost ekvitermní a časovou regulaci vytápění jednotlivých objektů (ekvitermní regulace spočívá v nastavení teploty topné vody na základě venkovní teploty). Celková výše investic v roce 2010 odpovídala přibližně výši odpisů. Na konci roku získal podnik dotaci na modernizaci obalovny.

V roce 2011 bylo realizováno celkem 116 investičních akcí v celkové hodnotě 7 734 762 Kč. Hlavním cílem investic v tomto roce bylo snížení emisí, úspora nákladů a zvýšení produktivity práce. Hodnoty zjištěné vlastní analýzou vykazují zlepšení, ale stále se drží na nižších úrovních. Tržby vzrostly díky růstu objemu tuzemských prodejí a podíl vývozu lehce klesl. Podnik má přesto převážnou část svých tržeb v eurech a proto je nutné sledovat kurz koruny vůči euru. Podnik je nucen obrábět vyrobené odlitky, jelikož získal v roce 2010 velký objem zakázek, ve kterých jsou požadovány již obrobené odlitky, a proto je nucen investovat do obráběcích strojů a majetku s tím souvisejícího. Nejvýznamnější investicí v tomto roce byla modernizace technologie

výroby keramických skořepin přechodem na technologii na bázi vodou ředitelných pojiv, které byla provedena pomocí státní dotace. Hlavním důvodem této investice byly ekologické požadavky. Celková hodnota investic opět odpovídala výši ročních odpisů. V roce 2011 byl také snížen počet zaměstnanců s nejnižší kvalifikací. Podnik získal dotace na investice do dlouhodobého hmotného majetku v celkové hodnotě 1 480 263 Kč.

V roce 2012 bylo realizováno celkem 52 investičních akcí v celkové hodnotě 3 427 425 Kč. Investiční záměry podniku v daném roce nebyly splněny. Investovaná částka v meziročním srovnání i ve srovnání s plánem a obvyklou hodnotou v minulých letech značně klesla. Tento nedostatek by podnik měl napravit, než začne nepříznivě ovlivňovat další rozvojové záměry firmy. Modernizace v oblasti výroby odlitků jsou prozatím dostatečné, ale v blízké budoucnosti bude potřeba rozšířit výrobu o odpovídající strojní vybavení v oblasti obrábění odlitků. Pro snížení nákladů na distribuci stlačeného vzduchu byla budova nástrojárny napojena na samostatný kompresor. Pro zvýšení úspor ve vytápění objektů pokračoval podnik s instalací regulace vytápění jednotlivých vytápěných objektů, kterou započal v roce 2010. V tomto roce bylo také realizováno 17 technických zhodnocení, z nichž se většina týkala odsávání.

V roce 2013 bylo realizováno celkem 95 investičních akcí v celkové hodnotě 13 584 265 Kč. Podařilo se vyrovnat nepříznivý stav z předešlého roku, realizované investice odpovídaly potřebám a možnostem firmy. Byly zaměřeny zejména na dokončovací práce na výrobcích umožňujících zvýšit jejich přidanou hodnotu, jakost, technickou náročnost a celkovou konkurenceschopnost. V tomto roce byl přestěhován provoz nástrojárny do nově upravených prostor na hale M6. V původní hale byly vytvořeny prostory pro rozšíření provozu obrobny. Pro posílení soběstačnosti zakoupil podnik CNC soustruh a vertikální CNC do již zmíněné obrobny. Dále byl pořízen speciální měřicí přístroj na tlakovou zkoušku těsnosti. Pro dodržení zvýšených požadavků na jakost odlitků byl v provozu slévárny zprovozněn ruční tryskač. Podnik získává zakázky i z jiných než pro něj tradičních oborů, a to s vyššími než dosud běžnými technickými požadavky, což se někdy projevuje nižší technickou připraveností výroby.

V roce 2014 bylo proinvestováno celkem 10 164 190 Kč za 56 investičních akcí. Pro posílení soběstačnosti v obrábění odlitků zakoupil podnik druhé horizontální CNC

v hodnotě 6 133 050 Kč. Podnik pořídil novou záchytnou vanu a investoval tak do zvýšení kvality voskové hmoty používané na zhotovení voskových modelů, podle kterých jsou vyráběny ocelové a nerezové odlitky. V tomto roce byl rovněž opraven a zateplen střešní plášť haly (voskovny), aby došlo ke snížení energetické náročnosti. Také proběhla celková rekonstrukce měřicího přístroje 3D, který je určen pro 3D rozměrovou kontrolu ve výrobě. Tento přístroj se využívá v různých průmyslových odvětvích, kdekoli ve strojírenství.

Shrnutí investiční činnosti podniku ve sledovaném období je uvedeno v tabulce 23. Je zřejmé, že podnik každý rok investuje v řádech milionů a to zejména do strojního zařízení z důvodu zvyšující se technologické náročnosti na produkci výrobků na základě požadavků odběratelů.

Tabulka 22: Realizované investice ve sledovaném období

	2010	2011	2012	2013	2014
Počet realizovaných investic	178	116	52	95	56
Celková hodnota v tis. Kč	21 180	7 735	3 427	13 584	10 164

Zdroj: údaje podniku a vlastní zpracování

Níže uvedená tabulka zobrazuje údaje o plánovaných investicích na rok 2015. Investice do staveb v roce 2015 představují zejména zateplení a izolace problémových částí staveb. Nejvýznamnější investicí do zařízení by mělo být pořízení strojního automatu v hodnotě 9 mil. Kč, který slouží k obrábění. Další významnou investicí by měl být nákup stroje v hodnotě 5 mil. Kč, který slouží k vypalování keramických skořepin, ve kterých se odlévají voskové modely. Mimo jiné podnik plánuje pořídit několik dalších strojů, každý v hodnotě 1 mil. Kč. Nové stroje přispějí k efektivnější výrobě a uspokojí poptávku odběratelů po již obrobených výrobcích.

Tabulka 20: Plán investic na rok 2015 v tis. Kč

Investice do staveb	160
Investice na pořízení strojů a zařízení	37 077
Investice celkem	37 237

Zdroj: údaje podniku a vlastní zpracování

7. ZÁVĚREČNÉ ZHODNOCENÍ

Analýza podnikového majetku vybraného podniku byla provedena v letech 2010 – 2014. Nejdříve byl posouzen podnikový majetek rozčleněný na dlouhodobý majetek, oběžný majetek a časové rozlišení. Bylo zjištěno, že největší podíl (v průměru 68,90 %) na majetku podniku představuje majetek dlouhodobý, následuje majetek oběžný s podílem v průměru 30,98 %; podíl časového rozlišení je nevýznamný. Během sledovaného období došlo k nárůstu dlouhodobého majetku v PC i majetku oběžného. Dále byla analýza zaměřena jen na dlouhodobý majetek, především dlouhodobý hmotný majetek. Dlouhodobý majetek daného podniku je po celé sledované období tvořen v průměru 89 % dlouhodobým hmotným majetkem, ve kterém mají největší podíl SMV a soubory movitých věcí (každý rok cca 69 %), jelikož podnik nejvíce investuje do strojů a zařízení. Následuje podíl dlouhodobého finančního majetku v průměru s 9 % a dlouhodobý nehmotný majetek s průměrem 1,18 %. Druhou největší složkou dlouhodobého hmotného majetku jsou stavby s podílem téměř 30 % každý rok, a to kvůli velkému počtu středisek pro jednotlivé fáze výrobního procesu odlitků.

Produktivita dlouhodobého hmotného majetku ve sledovaném období kolísala kolem 0,48 Kč, ale v posledním roce došlo k nárůstu o 17 % zejména díky růstu objemu zakázek. Dále byla posouzena vybavenost pracovníků dlouhodobým hmotným majetkem, a to stavbami, SMV a soubory movitých věcí a DHM celkem. V podniku nedochází k výrazným změnám; pokles v posledních dvou letech je způsoben nárůstem počtu pracovníků. Z hlediska vybavenosti a úrovně dlouhodobého hmotného majetku byl také zhodnocen stupeň opotřebení DHM. Nejvíce opotřebovaným DHM v podniku jsou SMV a soubory movitých věcí v průměru ze 74,12 %. Stavby jsou pak odepsány ze 41 %.

Využití podnikového majetku bylo zhodnoceno pomocí finančních poměrových ukazatelů. Ukazatelé rentability slouží k posouzení efektivnosti hospodaření podniku. Analýzou bylo zjištěno, že se rentabilita aktiv ROA zhoršila, majetek má negativní vliv na vývoj zisku. Hodnota rentability vlastního kapitálu ROE (nejdůležitější ukazatel pro vlastníky) zaznamenala v první polovině sledovaného období pokles, ale v druhé již velmi pozitivní nárůst. Hodnota tohoto ukazatele začínala v roce 2010 na 2,94 % a v roce 2014 se po propadech dostala na 3,05 %. Ukazatele zadluženosti vykazují velmi příznivé hodnoty. Celková zadluženost podniku se pohybovala kolem 13,26 %, což znamená, že podnik kryje majetek z 86,74 % vlastním kapitálem. Hodnota

ukazatele úrokového krytí zpočátku klesala a v roce 2012 se dostala i do záporné hodnoty, ale poté opět vzrostla. Tento ukazatel měří, kolikrát EBIT převyšil nákladové úroky. Likvidita charakterizuje platební schopnost podniku. Podnik vykazuje příznivé hodnoty běžné i pohotové likvidity. Okamžitá likvidita vykázala nepříznivý pokles pouze v roce 2011. Z ukazatelů tržní hodnoty podniku byla zhodnocena výše čistého zisku na akcii EPS. Přes negativní pokles se podnik v posledním roce sledovaného období dostal na příznivou hodnotu 200,63 Kč čistého zisku na akcii o jmenovité hodnotě 1 000 Kč. Nakonec byly posouzeny ukazatele aktivity, které hodnotí využití podnikového majetku. Díky růstu výnosů v jednotlivých letech, vykazovaly ukazatele celkem příznivý vývoj, ale podnik by potřeboval navýšit hodnotu obratu celkových aktiv, která se pohybuje jen kolem 0,36. Navýšit by se měl i obrat stálých aktiv. Negativním zjištěním analýzy je, že rychlost obratu závazků je vyšší než rychlost obratu pohledávek – podnik inkasuje své pohledávky za delší, než kolik činí doba úhrady krátkodobých závazků.

Investiční činnost podniku byla ve sledovaném období zaměřena na dlouhodobý hmotný majetek. Realizované hmotné investice představovaly zejména obnovovací investice, ale také investice rozšiřující výrobní proces. Hodnota dlouhodobého hmotného majetku v PC ve sledovaném období rostla, rostly však i oprávky, takže hodnota dlouhodobého hmotného majetku v ZC klesala. Z toho vyplývá, že obnovovací investice podniku ve sledovaném období převažovaly nad investicemi rozvojovými. Nejvíce podnik investuje do výrobních zařízení z důvodu růstu objemu zakázek nejen od tuzemských odběratelů, ale i zahraničních. Většina investičních akcí byla financována z vlastních zdrojů, což vypovídá o dobrém hospodaření podniku.

Pro hospodaření podniku ve sledovaných letech 2010 – 2014 jsou charakteristické následující skutečnosti. Ačkoliv podnik zakončil rok 2009 se skoro čtyřicetimilionovou ztrátou a propuštěním téměř poloviny zaměstnanců, v roce 2010 došlo k extrémnímu zlepšení a podnik vykázal zisk téměř 2,5 milionu Kč a přestál krizi. Příčinou zhoršení ekonomických výsledků druhého pololetí roku 2010 byl nedostatek zakázek, a to z důvodu světové ekonomické krize a ukončení výroby vahadel nejmenované automobilové značky. Podnik intenzivně nabíral nové zakázky, které ale měly nízké ceny. Z důvodu krize také řada velkých zákazníků tlačila na snížení cen odlitků. V roce 2010 podnik disponoval dostatkem finančních prostředků, který využil ke snížení úvěrů.

V roce 2011 došlo ke změnám v tendencích orientace podniku. Změnila se skladba sortimentu, resp. zaměření na oblasti uplatnění odlitků, území prodeje a stupeň zpracování odlitků; podnik si však nadále udržuje vysoký objem zakázek od roku 2010. Do dubna podnik nevykazoval dobré výsledky; k obratu k lepšímu došlo v květnu a to díky opatřením působícím na zvýšení produktivity. Zlepšení trvalo do října a poté opět došlo ke zhoršení z důvodu poklesu poptávky.

Záporný hospodářský výsledek v roce 2012 nebyl způsoben špatným hospodařením podniku, nýbrž změnou způsobu a výše výplaty odměn orgánům společnosti. Tržby v tomto roce vzrostly a to díky růstu exportu, jehož podíl výrazně převyšuje tuzemský prodej. Za největší neúspěch tohoto roku podnik považuje nesplnění investičních záměrů. První polovina roku byla pro podnik úspěšná; dostatek zakázek pomohl k dobrým hospodářským výsledkům. Druhá polovina roku přinesla ochabnutí poprávky. Podnik musel omezit provoz na čtyři dny v týdnu, což se promítlo ve zhoršení hospodářských výsledků. V závěru roku byl objem zakázek nedostatečný a podnik byl nucen zastavit provoz, což nezůstalo bez dopadů.

V roce 2013 se podniku podařilo úspěšně překročit hospodářský plán. Celkový zisk před zdaněním převýšil 10 milionů korun. Výnosy v tomto roce mírně poklesly, a to z důvodu poklesu exportu. Opět se lépe dařilo tuzemskému prodeji oproti zahraničnímu, avšak podniku se poprvé v historii podařilo prosadit své výrobky v Rusku. Daří se eliminovat závislost na jednom oboru, a to automobilovém průmyslu a na jednom obchodním teritoriu, jehož hodnota dosahovala téměř 90 %. V tomto roce došlo k prodeji nepotřebného majetku – ubytovny. Tento obchod pozitivně a podstatně ovlivnil hospodářský výsledek roku. První pololetí tohoto roku mělo dobrý odbyt, ale na podzim došlo k poklesu. Technická úroveň, jakost i stupeň zpracování výrobků podniku stoupla a poptávka po výrobcích pocházela i od nových zákazníků. Podnik se přizpůsobil pokračujícímu trendu poptávky po technicky náročnějších výrobních s vyšší přidanou hodnotou. Zaměstnanci prokázali, že jsou schopni takovou výrobu zabezpečit.

Vyšší objem nedokončené výroby v roce 2014 způsobuje růst podílu výrobků s vyšším stupněm zpracování a neustále se prohlubující stupeň jejich zpracování doprovázený částečně i nižší kapacitní průchodností některých technologických stupňů, který způsobuje delší výrobní časy. Závislost na automobilovém průmyslu a jediném obchodním teritoriu stále klesá. Podnik nadále pokračuje v obrábění svých odlitků, což požadují jeho odběratelé; tato skutečnost se příznivě odráží v tržbách za vlastní výrobky a služby, které jsou v tomto roce nejvyšší za sledované období.

8. ZÁVĚR

Majetek a jeho struktura musí podniku umožnit realizaci jeho strategií a cílů. Pokud tomu tak není, je třeba investovat a změnit majetkovou strukturu. Hlavním cílem této práce bylo posouzení majetkové struktury v podmínkách vybraného podniku a jejího vlivu na hospodaření a investiční činnost podniku.

Analýza majetku podniku je podkladem pro plánování oprav a investic zaměřených na rozvoj podniku; je zdrojem informací o struktuře a vývoji majetku, jeho využívání, opotřebení, atd. Analýza může odhalit například nedostatečné využívání výrobních kapacit či plýtvání majetkem. Bylo zjištěno, že majetek daného podniku není zcela efektivně využíván a dlouhodobý hmotný majetek, hlavně stroje a zařízení, je také velice opotřebován. Z toho vyplývá, že daný podnik by měl více investovat do dlouhodobého majetku, především dlouhodobého hmotného majetku. Z této analýzy by se měla odvíjet investiční činnost podniku.

Bez investování do dlouhodobého hmotného majetku se neobejde žádný podnik, zejména výrobní. Investiční rozhodování patří k nejvýznamnějším podnikovým rozhodováním, pokud se chce podnik rozvíjet a obstát v konkurenci. V případě špatného rozhodnutí se může podnik dostat do problémů. Na základě zhodnocení investiční činnosti vybraného podniku bylo zjištěno, že byla provedena správná investiční rozhodnutí, která firmě přinesla efektivnější produkci výrobků a nové zákazníky, avšak podnik by měl uskutečnit více rozvojových investičních akcí vzhledem k jeho zastaralému opotřebovanému majetku.

9. SUMMARY

The aim of this Bachelor thesis is to considerate the asset structure of the company with a focus on facilities, level, structure and making use of the fixed assets as the basis for assessment of investment activities in the specific terms of the chosen company.

This thesis is to assess the importance and the role of the investment activities in the company, investment efficiency and investment decision-making. Following the definitions of basic terms, the analysis of assets structure, assessment of the level of facilities and the use of fixed assets in the chosen company are included. The development in the past five years is also described. The thesis assesses the investment activities in the monitored period and their impact on the efficiency of the management of the company.

Key words:

capital equipment

asset structure

investment efficiency

investment intention

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- České účetní standardy pro účetní jednotky, které účtují podle vyhlášky č.500/2002 Sb.
- Fotr, J. (2001). *Podnikatelský plán a investiční rozhodování*. Praha: Grada Publishing, spol. s r.o.
- Chalupa, R., Kadlec, J., Pilátová, J., Procházková, D., Sedlák, R., Skálová, J. a další. (2014). *Abeceda účetnictví pro podnikatele*. Olomouc: ANAG.
- Kislingerová, E. (2007). *Manažerské finance*. Praha: C. H. Beck.
- Kovanicová, D. (2009). *Abeceda účetních znalostí pro každého*. Praha: RNDr. Ivana Hexnerová - BOVA POLYGON.
- Levy, H. & Sarnat, M. (1994). *Capital Investment and Financial Decisions*. Edinburgh: FT PrenticeHall.
- Marek, P. (2009). *Studijní průvodce financemi podniku*. Praha: Ekopress, s. r. o.
- Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR. Analytické materiály a statistiky. Dostupné z <http://www.mpo.cz/cz/ministr-a-ministerstvo/analyticke-materialy/#category238>
- Preislerová, D. (1997). *Ekonomika*. Brno: MC nakladatelství.
- Růčková, P. (2011). *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. Praha: Grada.
- Sedláček, J. (2011). *Finanční analýza podniku*. Brno: Computer Press, a. s.
- Střeleček, F. & Zdeněk, R. (2010). *Investiční rozhodování a kapitálové plánování*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Ekonomická fakulta.
- Sůvová, H., Srpová, J., Poloprutská, R., Petr, J., Knaifl, O., Kohout, P., a další. (2000). *Finanční analýza v řízení podniku, v bance a na počítači*. Praha: Bankovní institut, a. s.
- Synek, M. (2003). *Manažerská ekonomika*. Praha: Grada Publishing a. s. .
- Synek, M. & Kislingerová, E. a. (2010). *Podniková ekonomika*. Praha: C. H. Beck.
- Synek, M., Heřman, K., & Markéta, K. (2009). *Manažerské výpočty a ekonomická analýza*. Praha: C. H. Beck.
- Valach, J. (2010). *Investiční rozhodování a dlouhodobé financování*. Praha: Ekopress, s. r. o.
- Vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví, ve znění pozdějších předpisů. (2002).
- Zákon o účetnictví č. 563/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů. (1991).

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Vývoj ekonomických charakteristik podniku v letech 2010 – 2014 (v mil. Kč)	26
Tabulka 2: Vývoj počtu pracovníků v letech 2010 - 2014	26
Tabulka 3: Vývoj a struktura podnikového majetku	29
Tabulka 4: Meziroční změny podnikového majetku v %	29
Tabulka 5: Vývoj a struktura dlouhodobého majetku v PC	30
Tabulka 6: Vývoj a struktura dlouhodobého majetku v ZC	30
Tabulka 7: Meziroční změny dlouhodobého majetku v PC a ZC v %	31
Tabulka 8: Vývoj a struktura dlouhodobého hmotného majetku v PC	32
Tabulka 9: Vývoj a struktura dlouhodobého hmotného majetku v ZC	33
Tabulka 10: Meziroční změny dlouhodobého hmotného majetku v %	34
Tabulka 11: Produktivita dlouhodobého hmotného majetku	35
Tabulka 12: Meziroční změny produktivity dlouhodobého hmotného majetku v %	35
Tabulka 13: Vybavenost pracovníků dlouhodobým hmotným majetkem v PC	36
Tabulka 14: Vybavenost pracovníků dlouhodobým hmotným majetkem v ZC	36
Tabulka 15: Meziroční změny vybavenosti pracovníků DHM v %	36
Tabulka 16: Stupeň opotřebení dlouhodobého hmotného majetku	37
Tabulka 17: Ukazatele rentability v %	38
Tabulka 18: Ukazatele zadluženosti	38
Tabulka 19: Ukazatele likvidity	39
Tabulka 20: Plán investic na rok 2015 v tis. Kč	43